

Långsiktig yrkesområdesanalys

Kultur, media och design

Arbetsförmedlingen
Författare: Analysavdelningen
Datum: 2023-09-13
Diarienummer: Af-2022/0077 7362
Arbetsförmedlingen analys 2023:12

Innehåll

Sammanfattning	
1 Inledning	1
1.1 Syfte och disposition	1
2 Yrkesområdets struktur	3
2.1 Beskrivning av de förvärvsarbetande	3
2.2 Kort historisk efterfrågeutveckling	4
2.3 Uppdragsbaserade anställningar inom yrkesområdet.....	6
2.4 Coronapandemins effekter på yrkesområdet	6
3 Efterfrågade kompetenser – nu och i framtiden	9
3.1 Bild och form	9
3.1.1 Grafiska formgivare	9
3.1.2 Bildkonstnärer	10
3.1.3 Industridesigners	10
3.2 Ord, media och film	11
3.2.1 Journalister	11
3.2.2 Regissörer och producenter	12
3.2.3 Översättare, tolkar och lingvister.....	12
3.3 Scen och ton.....	13
3.3.1 Skådespelare	13
3.3.2 Musiker, sångare och kompositörer.....	14
3.3.3 Koreografer och dansare	14
3.3.4 Ljud-, ljus- och scentekniker.....	15
4 Utbildningsbakgrund hos dagens medarbetare	16
4.1 Ämnesinriktningar.....	16
4.2 Utbildningsnivåer	19
5 Utbildningsväsendet	22
5.1 Utbildningsvägar	22
5.2 Genomströmning och etablering på arbetsmarknaden	23
5.3 Könsfördelningen inom utbildningsväsendet.....	24
6 Framskrivningar av yrkesområdet	25
6.1 Framskrivning baserad på befolkningsutveckling	25
6.2 Framskrivning baserad på tidigare tillväxt.....	28
7 Förutsättningar för en god kompetensförsörjning	32
7.1 Uppdragsbaserade anställningar och dess utmaningar.....	32
7.2 Digitalisering och AI-utveckling	33

7.3	Unga personers bild av yrkesområdet	34
7.4	Kulturpolitikens inverkan.....	35
7.5	Arbetsförmedlingens roll i kompetensförsörjningen.....	36
8	Slutsatser.....	38
	Källförteckning.....	40
	Bilagor.....	43

Sammanfattning

Kulturområdet påverkades i hög grad av coronapandemin, men arbetsmarknaden har återhämtat sig väl sedan dess. Över tid har yrkesområdet kultur, media och design haft en svagt positiv utveckling av antalet förvärvsarbetande, med en generellt sett god tillgång på arbetskraft i förhållande till efterfrågan. Möjligheterna till arbete varierar dock mellan olika yrkesgrupper. Denna rapport har till syfte att belysa det nationella kompetensbehovet inom kultur, media och design på lång sikt, samt att lyfta fram förutsättningar för en god kompetensförsörjning inom yrkesområdet.

Rapporten berör bland annat att den pågående digitaliseringen och framstegen inom artificiell intelligens (AI) bedöms kunna påverka yrkesområdet på olika sätt framöver. I vilken utsträckning teknikutvecklingen kan komma att förändra dagens kulturarbetsmarknad är idag svårt att förutspå. Utvecklingen väntas dock ställa högre krav på anpassningsförmåga och livslångt lärande inom yrkesområdet. Detta för att kunna tillvarata de möjligheter samt möta de utmaningar som en arbetsmarknad i ständig förändring medför. En ytterligare trend som framgår av rapporten är att utbildningsnivån bland nyligen examinerade personer inom yrkesområdet är högre i förhållande till samtliga förvärvsarbetande inom kultur, media och design. Detta tyder på att det redan idag, i likhet med arbetsmarknaden i stort, finns ökade kompetenskrav inom yrkesområdet. Samtidigt har kulturutbildningar på högskola och universitet en låg andel som tar ut examen. Dessutom är det en lägre andel som har etablerat sig på arbetsmarknaden 1–1,5 år efter avslutade studier, jämfört med alla studenter på högskole- och universitetsutbildningar. Detta visar på en hög konkurrens om jobben.

I rapporten presenteras framskrivningar av antalet förvärvsarbetande. Av dessa framgår att antalet förvärvsarbetande beräknas öka med upp till drygt 5 procent, motsvarande omkring 4 300 personer, fram till och med år 2031. Dessa resultat bör tolkas med försiktighet, då flertalet faktorer som kan påverka yrkesområdets utveckling inte tas hänsyn till i dessa framskrivningar. Det bedöms dock sannolikt att det inte kommer att ske några stora förändringar av yrkesområdets storlek i förhållande till befolkningens sammansättning och storlek. Det innebär att en förhållandevis konstant andel av befolkningen troligtvis kommer att tillgodose efterfrågan på arbetskraft inom yrkesområdet.

För att främja en välfungerande kompetensförsörjning diskuteras faktorer som kan påverka sysselsättningen inom yrkesområdet. Dessa områden inkluderar uppdragsbaserade anställningar och dess utmaningar, digitalisering och AI-utveckling, ungas bild av yrkesområdet, kulturpolitik samt Arbetsförmedlingens roll i kompetensförsörjningen. Våra viktigaste slutsatser är:

Viktigt att främja möjligheter till kompetensutveckling

Med en föränderlig arbetsmarknad, vilken till stor del drivs av digitaliseringen och teknikutvecklingen, förändras såväl arbetssätt som kompetensbehov. Dagens snabba utveckling bidrar inte minst till att det ställs högre krav på kompetensutveckling och livslångt lärande hos arbetskraften. För de förvärvsarbetande inom yrkesområdet kultur, media och design blir det viktigt att följa med i utvecklingen samt att kunna anamma nya digitala verktyg i arbetet. För att främja anpassning och tillvarata de möjligheter som teknikutvecklingen medför, är det därför centralt att både individer, utbildningsväsendet och arbetsgivare tar initiativ till samt uppmuntrar till fort- och vidareutbildning.

Förbättrade arbetsvillkor för att stödja kompetensförsörjningen

Yrkesområdet kultur, media och design präglas i hög grad av tillfälliga projekt och uppdrag. Trots fördelar, såsom flexibilitet och möjligheten till mångsidig erfarenhet, kan denna arbetsmarknad medföra otrygghet i form av osäkra anställningsvillkor, ojämna inkomster och sämre tillgång till sociala samt arbetsrättsliga funktioner i förhållande till fasta anställningar. För att stödja kompetensförsörjningen är det därför viktigt att arbetsvillkor ses över och förbättras, både för att behålla redan yrkesverksamma personer samt för att fortsatt locka nya personer till yrkesområdet.

Arbetsförmedlingen ska bygga upp och sprida kunskap

Arbetsförmedlingen har en viktig roll att spela i att främja en välfungerande kompetensförsörjning, inte minst genom att uppmärksamma samt sprida kunskap om utbud och efterfrågan av kompetenser. Detta innefattar arbete på en individuell nivå med enskilda arbetssökanden, exempelvis genom karriärvägledning. Det innefattar även skapandet av produkter likt denna rapport som presenterar kunskap på en aggregerad nivå och som riktar sig till en bredare publik. Fortsatt arbete krävs för att utveckla kunskapsunderlag för att bättre kunna identifiera eventuella utmaningar gällande kompetensförsörjning.

1 Inledning

Under många år har Sverige varit ett framgångsrikt land inom kultur, media och design, där vi uppmärksammas internationellt för bland annat musik, film och mode. Förutom att bidra till Sveriges ekonomi och placering i en internationell kontext, är ett starkt kulturliv även en viktig indikator på en fungerande demokrati och yttrandefrihet.

Kulturbranschen drabbades hårt av pandemin och de restriktioner smittspridningen ledde till. Stora delar av kultursektorn tycks dock ha återhämtat sig väl ekonomiskt, mycket tack vare coronastöden (SCB, 2022a). Som helhet ligger antalet förvärvsarbetande inom kulturbranschen idag på ungefär samma nivåer som innan pandemin. Samtidigt påskyndade coronakrisen den sedan länge pågående utvecklingen av digital teknik, och i kölvattnet av pandemin har digitaliseringen inom kulturen tagit stora kliv. Några exempel på detta är utvecklingen av non-fungible tokens (NFTs)¹, ökningen av strömningstjänster inom bland annat litteratur, film och spel samt livesända kulturevenemang.

Yrkesområdet kultur, media och design kännetecknas av att många av de förvärvsarbetande saknar fast anställning i vanlig bemärkelse utan genomför tillfälliga uppdrag. En stor del rör sig mellan temporära projekt, och många är beroende av kompletterande jobb för sin försörjning (så kallade ”brödjobb”). Förvärvsarbetande inom kulturområdet tenderar också att i hög grad röra sig i gränslandet mellan att vara arbetstagare, uppdragstagare och egenföretagare. Därmed är detta en arbetsmarknad som ställer höga krav på flexibilitet och driftighet som frilansare.

Den snabba digitaliseringen och utvecklingen av generativ² artificiell intelligens (AI) bedöms kunna påverka vissa yrkesgrupper framöver. Det är svårt att förutspå i vilken utsträckning och på vilket sätt generativ AI kommer att fungera som substitut eller komplement till dagens arbetssätt. Den föränderliga arbetsmarknaden ställer dock krav på anpassning och kompetensutveckling hos de förvärvsarbetande inom yrkesområdet.

1.1 Syfte och disposition

Det övergripande syftet med rapporten är att ge en samlad bild av det nationella kompetensbehovet på lång sikt inom yrkesområdet kultur, media och design. Rapporten syftar även till att lyfta fram förutsättningar för en god kompetensförsörjning inom yrkesområdet. Innehållet ska därmed ses som ett

¹ En non-fungible token är en typ av digital tillgång. Ofta handlar det om digital konst, till exempel teckningar eller bilder, men kan även avse äganderätten till exempelvis en tweet. Som namnet avslöjar är detta en tillgång som är icke-fungibel, det vill säga att den är unik och icke utbytbar (till skillnad från exempelvis en Bitcoin vilken är fungibel, alltså utbytbar, precis som vilken valuta som helst).

² Generativ AI innebär att ett AI-system skapar nytt material baserat på data som systemet tränats på. Generativ AI kan exempelvis producera bilder, texter, kod och musik.

komplement till Arbetsförmedlingens yrkesprognoser³. Rapporten har tagits fram med hjälp av både kvalitativa och kvantitativa metoder. Den innehåller såväl omvärldsbevakning som framskrivningar av antalet förvärvsarbetande inom kultur, media och design fram till och med år 2031. De metoder som används i respektive del av analysen beskrivs löpande. Rapporten utgår genomgående från SSYK-strukturen⁴.

I kapitel 2 ges en bakgrundsbeskrivning av yrkesområdets struktur där de förvärvsarbetandes ålder, kön och ursprung år 2021 presenteras och jämförs med motsvarande siffror fem år tidigare. Här redovisas även efterfrågeutvecklingen utifrån platsannonser mellan år 2016 och 2022. Vidare ges en beskrivning av de effekter coronapandemin haft på yrkesområdet samt hur tillfälliga anställningar och uppdrag präglar kultur, media och design. Detta efterföljs av beskrivningar av några av de yrkesgrupper som ingår i yrkesområdet, de trender som ligger till grund för kompetensbehovet nu och i framtiden, samt en kvalitativ bedömning av utvecklingen av antalet förvärvsarbetande inom respektive yrkesgrupp i kapitel 3. I kapitel 4 och 5 presenteras de vanligaste utbildningsinriktningarna, fördelningen av utbildningsnivå bland de förvärvsarbetande, olika utbildningsvägar, dimensionering, genomströmning samt etablering på arbetsmarknaden kopplat till området kultur, media och design. Därefter görs kvantitativa framskrivningar i kapitel 6 och i kapitel 7 diskuteras förutsättningar för en god kompetensförsörjning. Slutligen redogör vi för våra slutsatser i kapitel 8. I rapportens bilagor återfinns ytterligare tabeller och resultat.

³ Arbetsförmedlingens yrkesprognoser återfinns på <https://arbetsformedlingen.se/for-arbetssokande/yrken-och-framtid/hitta-yrkesprognoser/yrkesomraden>.

⁴ Standard för svensk yrkesklassificering.

2 Yrkesområdets struktur

I det här kapitlet ges en kort beskrivning av yrkesområdets struktur och vad som karakteriserar de förvärvsarbetande. Kultur, media och design innefattar totalt 19 yrkesgrupper⁵, vilka skiljer sig från varandra gällande exempelvis anställningsformer, kompetenskrav och framtidsutsikter. För att ge en överblick av de yrkesgrupper som ingår i yrkesområdet och enklare kunna beskriva samt analysera dessa, delas yrkesområdet upp i 1) Bild och form, 2) Ord, media och film och 3) Scen och ton. Indelningen redovisas i Tabell 1.

2.1 Beskrivning av de förvärvsarbetande

År 2021 arbetade cirka 79 200 personer inom yrkesområdet kultur, media och design. Av dessa arbetade omkring 12 200 personer som journalister, vilket är det största yrket inom yrkesområdet. Lägst antal återfinns inom yrket koreografer och dansare, med omkring 500 förvärvsarbetande (SCB, 2022a).

Medelåldern bland de som arbetar inom yrkesområdet kultur, media och design är 45 år, vilket är något högre än för arbetsmarknaden i stort.⁶ Medelåldern har ökat med omkring 1 år sedan 2016 och är lägst bland bild- och sändningstekniker (38 år) samt högst bland bildkonstnärer (52 år).

Inom yrkesområdet som helhet råder en jämn könsfördelning⁷. Drygt hälften, 51 procent, av de förvärvsarbetande inom yrkesområdet är kvinnor. Detta är en något högre andel jämfört med arbetsmarknaden i stort där 48 procent av de förvärvsarbetande är kvinnor. Könsfördelningen inom yrkesområdet har varit oförändrad sedan 2016. Kvinnor och män återfinns dock i olika utsträckning i de olika yrkena inom området. Yrket med lägst andel kvinnor är ljus-, ljud- och scentekniker, där omkring 15 procent av de förvärvsarbetande är kvinnor. Yrket med högst andel kvinnor är inredare, dekoratörer och scenografer, där motsvarande siffra är 79 procent.

Andelen utrikes födda bland de som arbetar inom kultur, media och design är ungefär 14 procent, vilket innebär en ökning med omkring 2 procentenheter sedan 2016. Motsvarande siffra för arbetsmarknaden i stort är 21 procent. Mellan de olika yrkena inom området varierar andelen utrikes födda. Yrket med högst andel utrikes födda är översättare, tolkar och lingvister, där omkring 46 procent av de förvärvsarbetande är utrikes födda. Yrket med lägst andel utrikes födda är journalister, där motsvarande siffra är sex procent (SCB, 2022a).

⁵ I rapportserien väljer vi att frånga Arbetsförmedlingens yrkesområdesindelning avseende yrkesgruppen *designers inom spel och digitala medier* (SSYK 2173), vilken i stället tas upp i rapporten Långsiktig yrkesområdesanalys – Data/it.

⁶ Medelåldern för alla förvärvsarbetande är 43 år. Medianåldern är 44 år inom kultur, media och design och 43 år bland samtliga förvärvsarbetande. Statistiken avser år 2021.

⁷ En jämn könsfördelning anses finnas då andelen män respektive kvinnor i en grupp är 40/60 procent eller jämnare. Läs mer på <https://jamstalldhetsmyndigheten.se/fakta-om-jamstalldhet/vad-ar-jamstalldhet/>.

Tabell 1. Antal förvärvsarbetande inom yrkesområdet kultur, media och design år 2021.

SSYK	Yrkesgrupp	Antal förvärvsarbetande
Bild och form		
2172	Grafiska formgivare	9 120
2171	Industridesigners	3 760
2179	Övriga designers och formgivare	2 990
3432	Inredare, dekoratörer och scenografer	2 950
2651	Bildkonstnärer	2 790
2621	Museiintendenter	2 460
Ord, media och film		
2642	Journalister	12 160
2622	Bibliotekarier och arkivarier	7 890
3431	Fotografer	5 560
2643	Översättare, tolkar och lingvister	4 740
2654	Regissörer och producenter	3 850
3521	Bild- och sändningstekniker	2 250
2641	Författare	2 070
Scen och ton		
2652	Musiker, sångare och kompositörer	8 320
3522	Ljus-, ljud- och scentekniker	2 810
2655	Skådespelare	1 980
3439	Övriga yrken inom kultur och underhållning	1 900
3433	Inspicienter och scriptor	1 050
2653	Koreografer och dansare	510

Källa: SCB.

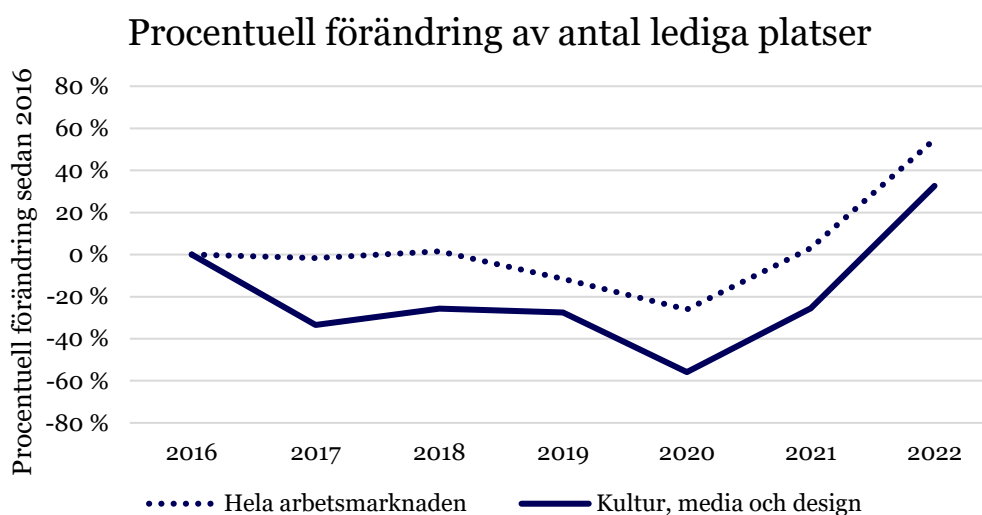
Not: Vi använder senaste tillgängliga omgången av registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS), vilken avser referensåret 2021. Statistiken baseras på individdata, där en individ endast tilldelas ett yrke. Således kan vissa individer med andra inkomstkällor (exempelvis från brödjobb) exkluderas från denna statistik. Statistiken inkluderar även egenföretagare och individer som till exempel jobbar deltid eller har projektanställningar.

2.2 Kort historisk efterfrågeutveckling

I detta avsnitt analyseras utvecklingen av antal lediga platser kopplade till yrkesområdet kultur, media och design som publicerats på Platsbanken. Viktigt att poängtera är att antalet platser som publiceras på Arbetsförmedlingen inte motsvarar hela marknaden. Platserna antas dock kunna utgöra en approximation av efterfrågan på arbetskraft. Genom att analysera data över historiska jobbannonser, kan vi få en

bild av hur efterfrågan inom yrkesområdet har utvecklats. Figur 1 nedan beskriver utvecklingen av antalet platser inom kultur, media och design, jämfört med arbetsmarknaden i stort, mellan år 2016 och 2022.

Som framgår av figuren nedan har utvecklingen av antalet platser under perioden 2016–2022 varierat. Under 2022 publicerades ungefär 17 700 platser inom yrkesområdet. Motsvarande siffra år 2016 var 13 400 platser, vilket innebär en ökning på omkring 33 procent. Inom kultur, media och design minskade antalet platser mellan år 2016 och 2017, för att därefter öka något åren innan pandemin. För arbetsmarknaden som helhet var utvecklingen relativt konstant fram till år 2018, för att därefter börja minska åren innan pandemin. År 2020 minskade antalet platser både för arbetsmarknaden som helhet och för området kultur, media och design till följd av pandemin då efterfrågan på arbetskraft minskade inom många yrken. Sedan dess har antalet platser ökat stadigt till och med år 2022.

Figur 1. Procentuell förändring av antal lediga platser som publicerats på Platsbanken, 2016–2022.

Källa: Arbetsförmedlingen.

Not: I analysen av platsannonser använder vi senaste tillgängliga årliga data över annonser (från 2022) och jämför med data fem år tidigare (från 2016), vilket är anledningen till att årtal skiljer sig från statistiken som inhämtas från SCB.

Det är värt att notera att andelen av rekryteringar som görs online kan skilja sig åt mellan olika branscher, yrkesområden och yrken. Exempelvis rekryterar offentlig sektor i hög grad via onlineannonser, eftersom de jobben ska annonseras via Arbetsförmedlingens platsbank. Samtidigt finns det vissa branscher där en stor del av rekryteringen sker till så kallade dolda jobb, vilka tillsätts via kontakter och spontanansökningar. Det är också möjligt att fler arbetsgivare använder sig av platsannonser online när det är svårt att hitta rätt kompetens, vilket potentiellt skulle kunna minska statistikens generaliserbarhet till hela arbetsmarknaden. Arbetsgivares annonseringsmönster kan dessutom förändras över tid. Statistiken över platsannonser bör därför tolkas med viss försiktighet och ska ses som en indikation av flera över läget på arbetsmarknaden.

2.3 Uppdragsbaserade anställningar inom yrkesområdet

Kulturområdet präglas i hög grad av uppdragsbaserade anställningar. Dessa kan inkludera allt från enstaka musikframträdanden till kortfilmsprojekt eller designarbete för en varumärkeskampanj. Genom att använda uppdragsbaserade jobb kan arbetstagare välja de projekt som bäst passar deras färdigheter och intressen, samtidigt som arbetsgivare får tillgång till en ständigt föränderlig skara av kulturarbetare som kan hjälpa dem att utföra engångsuppgifter. På så sätt sprids jobben utifrån uppdragsgivarnas och arbetstagarnas behov av flexibla anställningslösningar.

Samtidigt som uppdragsbaserade anställningar kan medföra fördelar, finns också utmaningar relaterade till exempelvis risken att fastna i en osäker ekonomisk situation där man från månad till månad inte vet vilken inkomst man kan räkna med. Dessutom blir det ofta svårare att få tillgång till arbetsrättsliga förmåner såsom A-kassa och hjälp från omställningsorganisationer. Det kan även vara svårt för egenföretagare att sätta av pengar till pensionen, vilket ofta medför en sämre pension jämfört med anställda som har tjänstepension. Inom flertalet yrken inom kultur, media och design råder hög konkurrens om jobben och därmed en obalans i förhållande till efterfrågan. Detta speglas delvis i att vissa yrken har en stor andel egenföretagare som kan ta tillfälliga uppdrag, samtidigt som många av de förvärvsarbetande har ett brödjobb vid sidan av för att klara sin försörjning. Exempelvis är bildkonstnärer, fotografer och regissörer ofta egenföretagare. Även musiker och författare är egenföretagare i stor omfattning (SCB, 2022b). Dessa yrken innebär ofta att sälja sina verk snarare än sin arbetskraft, vilket kan generera stora variationer i inkomster över tid.

2.4 Coronapandemins effekter på yrkesområdet

Den 11 mars 2020 deklarerade Världshälsoorganisationen (WHO) spridningen av det nya coronaviruset som en pandemi. Samma dag började den svenska regeringen successivt införa riktlinjer och rekommendationer för att minska spridningen av viruset. Bland annat infördes för första gången begränsningar i antalet deltagare för allmänna sammankomster. Trots att Sveriges strategi stack ut i jämförelse med många andra länder, i avseendet att det svenska samhället i stor utsträckning hölls öppet, skedde stora och snabba förändringar i befolkningens beteendemönster. Aktiviteter som innefattar social kontakt och större folksamlingar undveks i högre utsträckning. Detta, tillsammans med rådande restriktioner, resulterade i stora ekonomiska konsekvenser, inte minst för kulturområdet. Kultur, nöje och fritid var en av de branscher som drabbades hårdast, med en minskad omsättning på 19 procent och ett minskat antal anställda på omkring 16 procent mellan 2019 och 2020 (Skatteverket, 2021).⁸

För att minska de ekonomiska konsekvenserna av pandemin, införde regeringen en rad olika stödåtgärder. Bland annat infördes i mitten av mars 2020 ett tillfälligt stöd

⁸ Branschen kultur, nöje och fritid var näst värst drabbad. Den bransch som drabbades mest negativt sett till omsättning och antal anställda var hotell och restaurang, där omsättningen föll med omkring 30 procent och antalet anställda minskade med cirka 19 procent mellan 2019 och 2020.

vid korttidsarbete och under hösten 2020 beslutades det om ett omställningsstöd riktat mot företag som fått minskad omsättning till följd av coronapandemin (Riksrevisionen, 2022). I en granskning som Riksrevisionen (2022) gjorde gällande statens krisstöd till idrott och kultur under coronapandemin, gjordes bedömningen att stöden var snabbt på plats och att fördelningen av pengarna i stort sett fungerade bra. Däremot anses det funnits brister till följd av att stöden infördes så snabbt. Bland annat menar Riksrevisionen (2022) att kulturarbetare och institutioner som hade rätt till pengar blev utan, på grund av att det var otydligt hur ansökningarna skulle utformas och vart den skulle lämnas in. Totalt har cirka 3,7 miljarder fördelats ut i krisstöd till kulturen sedan pandemin startade (Kulturrådet, 2022).

Trots att det svenska samhället inte stängdes ner i lika stor omfattning som många andra länder, syntes tydliga effekter av pandemin på ekonomin. År 2020 sjönk Sveriges BNP med 2,2 procent, vilket dock var en något mindre nedgång jämfört med andra europeiska länder som infört striktare restriktioner (SCB, 2023c). Som en konsekvens av pandemin minskade även efterfrågan på arbetskraft inom flera områden. Under perioden mars–april 2020 varslades närmare 70 000 personer om uppsägning, samtidigt som arbetslöshetsnivån ökade från 7,0 procent under 2019 till 8,5 procent under 2020 (Arbetsförmedlingen, 2021).

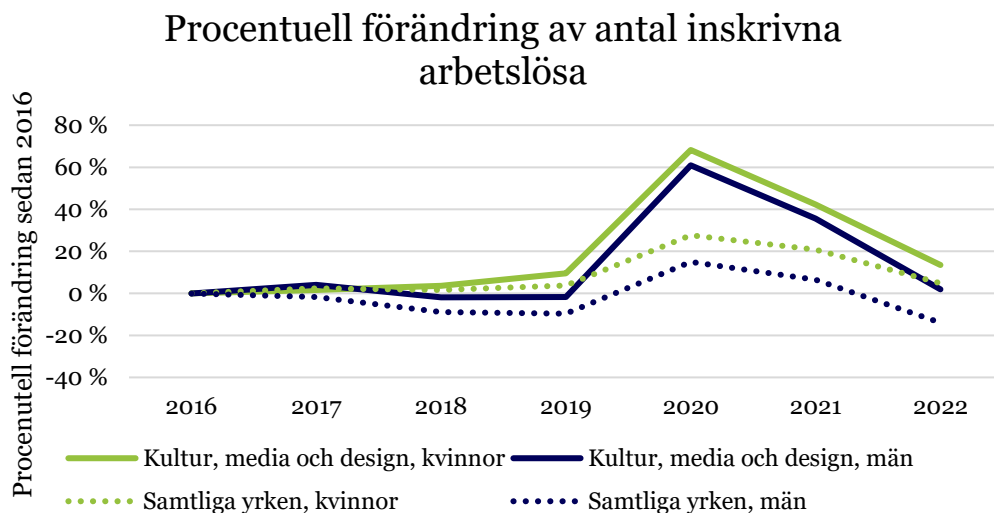
Att kulturområdet drabbades hårt av pandemin syns även i Arbetsförmedlingens statistik över inskrivna arbetslösa⁹. I Figur 2 nedan presenteras den procentuella förändringen av det genomsnittliga antalet inskrivna arbetslösa per månad mellan 2016 och 2022 uppdelat mellan kvinnor och män. I figuren presenteras dels förändringen hos inskrivna arbetslösa som i första hand sökt yrken inom kultur, media och design, dels förändringen hos det totala antalet inskrivna arbetslösa. Som framgår av figuren skedde störst procentuell förändring i gruppen inskrivna inom kulturområdet. Dessa ökade från ett genomsnitt på omkring 5 400 personer per månad under 2019 till omkring 8 600 per månad under 2020. Detta motsvarar en ökning på omkring 58 procent, vilket kan jämföras med det totala antalet inskrivna arbetslösa som ökade med omkring 25 procent under samma period.¹⁰

Fler kvinnor än män är inskrivna arbetslösa inom kultur, media och design, vilket är tvärtemot arbetsmarknaden som helhet där det är vanligare att män skriver in sig hos Arbetsförmedlingen. I figuren nedan åskådliggörs att den procentuella ökningen av antal inskrivna arbetslösa kvinnor under de senaste åren varit högre än ökningen av män, både inom kulturområdet och på arbetsmarknaden som helhet. Samtidigt tycks kvinnor ha drabbats något hårdare av pandemin än män, där tappet i antal anställda i

⁹ Notera att det i statistiken över antalet förvärvsarbetande inom yrkesområdet, till skillnad från antalet inskrivna arbetslösa, inte syns samma tydliga påverkan från coronapandemin. Det kan exempelvis bero på att individer, trots att de arbetat mindre till följd av pandemins konsekvenser, ändå har klassificerats som förvärvsarbetande enligt statistiken. Detta kan till exempel gälla personer som varit korttidspermitterade eller haft färre uppdrag, men där inkomsten från kulturyrket räckt för att ingå i statistiken över förvärvsarbetande. Det kan också bero på att vissa individer som arbetar inom kultur, media och design och samtidigt har ett annat jobb (till exempel ett brödjobb), definieras som förvärvsarbetande inom det yrkesområdet i stället. Detta eftersom en individ endast tilldelas ett yrke i statistiken. I de fall dessa individer förlorat uppdrag eller en anställning inom sitt kulturrjobb under pandemin, kommer statistiken över antalet förvärvsarbetande inte att fånga detta.

¹⁰ Observera att figuren redovisar procentuell förändring sedan 2016.

kultursektorn var större för kvinnor under de perioder då det rådde hög smittspridning.¹¹

Figur 2. Procentuell förändring av genomsnittligt antal inskrivna arbetslösa per månad, 2016–2022. Källa: Arbetsförmedlingen.

Trots coronapandemins omfattande påverkan på kulturområdet, tycks arbetsmarknaden generellt sett ha återhämtat sig väl. Som framgår av figuren ovan var antalet inskrivna arbetslösa under 2022 tillbaka på ungefär samma nivå som före pandemin. Antalet anställda inom kulturbranschen¹² tycks även ha återhämtat sig väl, där de under första halvåret år 2022 låg över antalet anställda år 2019. Återhämtningen ser likartad ut för kvinnor och män (Kulturanalys, 2022). Olika delar av yrkesområdet drabbades dock i varierande omfattning. Bland annat tycks en del svenska teatrar fortfarande ha svårigheter att få upp publiksiffrorna till samma nivå som före pandemin, vilket följaktligen drabbar en del yrkesverksamma inom scen och ton. Inom ord, media och film har utvecklingen i stort varit den motsatta, där det exempelvis funnits goda möjligheter att ställa om medieproduktioner, samtidigt som strömningstjänster och efterfrågan på film och tv-serier ökat under pandemiåren. Inom bild och form är det vanligt att frilansa och ha brödjobb vid sidan av. Detta innebär sannolikt att fler inom området redan före pandemin var beredda på snabb omställning. Samtidigt drabbades troligtvis en del av dessa personer hårdare om även deras brödjobb minskade i omfattning till följd av minskad efterfrågan.

¹¹ En delförklaring till skillnaden mellan kvinnor och män i nedgången av antal anställda är att kvinnor utgör en större andel av de anställda i de yngre åldersgrupperna i kulturbranschen och dessa drabbades hårdare av pandemin.

¹² Avser standard för svensk näringsgrensindelning (SNI) 90 och 91.

3 Efterfrågade kompetenser – nu och i framtiden

I detta kapitel beskrivs några av de yrkesgrupper som ingår i yrkesområdet, samt de trender som ligger till grund för kompetensbehovet nu och i framtiden.¹³ För att fånga förändringar i efterfrågade kompetenser används bland annat data från platsannonser från år 2016 och 2022.¹⁴ Målet är inte att beskriva samtliga yrken inom kultur, media och design. I stället är utgångspunkten att skildra några av de mest synliga tendenserna bland kompetensbehoven utifrån inledningarna bild och form, scen och ton samt ord, media och film. Utvecklingstrenderna i kapitlet baseras på kvalitativa bedömningar.

3.1 Bild och form

Området bild och form präglas i hög utsträckning av tillfälliga uppdrag. Viktiga förmågor inom yrkesgrupperna är bland andra kreativ förmåga, kommunikativ förmåga samt driftighet som frilansare. Den tekniska utvecklingen påverkar samtidigt området, där det är viktigt att hänga med i utvecklingen och användandet av digitala verktyg. För att marknadsföra sig själv och sina tjänster har det exempelvis blivit vanligare att använda sig av digitala portfolios och egna hemsidor. Även framöver är det troligt att de förvärvsarbete behövs anpassa sig efter teknikutvecklingens möjligheter. Som exempel väntas generativ AI i större utsträckning kunna användas som ett komplement till andra kreativa verktyg.

3.1.1 Grafiska formgivare

Grafiska formgivare utformar och designar exempelvis trycksaker, förpackningar och digital grafik. I arbetet kombineras typografi, färger och bilder med information för att kommunicera visuella budskap. Exempel på olika arbetsområden kan vara att arbeta med grafiska profiler åt företag, att designa traditionella trycksaker såsom bokomslag och affischer samt att designa webbsidor. I arbetet används ofta olika designprogram och/eller text- och bildbehandlingsprogram. En viktig del av processen innefattar att förstå vad kunden efterfrågar samt att föreslå och beskriva de idéer som tas fram. Yrket innebär att kreativ förmåga, kompetens inom digitala verktyg samt god kommunikations- och samarbetsförmåga är viktigt.

Vid analys av platsannonser framgår att arbetsgivare främst efterfrågat kompetens inom olika design- och bildredigeringsprogram, exempelvis Adobe Photoshop. Även kunskap inom sociala medier, kampanjer och marknadsföring söktes relativt ofta såväl år 2016 som 2022, men efterfrågan inom dessa områden tycks ha ökat något de senaste åren (Arbetsförmedlingen, 2022).

¹³ Information har bland annat inhämtats från branscharbetsförmedlingen inom kultur och media samt yrkesbeskrivningar från Arbetsförmedlingen (2023) och Saco (2023).

¹⁴ Efterfrågade kompetenser skrivs i löpande text i platsannonser av arbetsgivare. För att ta fram analysunderlaget används därför en metod där efterfrågade kompetenser extraheras från onlineannonser med hjälp av AI. Notera att kvalitén på underlaget kan variera mellan olika yrkesgrupper. Det medför att det i vissa fall är svårt att se några tydliga efterfrågade kompetenser och förändringar i dessa utifrån annonser. Det kan till exempel bero på att det inom vissa yrkesgrupper är mindre vanligt att rekrytera via onlineannonser. På grund av detta inkluderas inte analyser av annonser för samtliga yrkesgrupper som beskrivs i kapitlet.

Inom grafisk formgivning råder relativt hög konkurrens om uppdrag och anställningar. Mellan år 2016 och 2021 har antalet förvärvsarbetande varit förhållandevis oförändrat. Framöver spås antalet förvärvsarbetande vara relativt konstant alternativt minska något till följd av att AI har potentialen att effektivisera delar av arbetet. Teknikutvecklingen väntas fortsätta att förändra yrket och de digitala verktyg som används. Därmed blir kontinuerlig kompetensutveckling viktigt bland personer som arbetar som grafiska formgivare.

3.1.2 Bildkonstnärer

Bildkonstnärer arbetar med olika tekniker och material för att skapa konst. De traditionella konstformerna inkluderar teckning, måleri, grafik och skulptur. Bildkonstnärer kan även arbeta med exempelvis fotografi, rörlig bild och performancekonst¹⁵. Idag är det vanligt att kombinera och använda sig av flera typer av konstformer. Som exempel på arbetsområden kan bildkonstnärer jobba med utställningar och konstnärlig rådgivning. De kan också anlitas för offentliga gestaltungsuppdrag, där offentliga lokaler utsmyckas med konst. Det är dock svårt att försörja sig på heltid av yrket, vilket medför att många bildkonstnärer är beroende av att också ha andra jobb. Förutom kreativ förmåga är självständighet en fördelaktig egenskap inom yrket, eftersom det ofta innebär ensamarbete. Förmågan att knyta kontakter och att marknadsföra sig själv och sin konst är också betydelsefullt för att nå uppdragsgivare och/eller köpare.

Antalet bildkonstnärer har ökat mellan år 2016 och 2021. Framöver bedöms antalet förvärvsarbetande vara relativt oförändrat till följd av att en förhållandevis svag efterfrågan på bildkonstnärer bedöms bestå. Utvecklingen framåt påverkas dock bland annat av offentliga satsningar på konst, vilka kan variera över tid. Yrkesgruppen kan även komma att påverkas av utvecklingen av AI-genererad konst.¹⁶

3.1.3 Industridesigners

Industridesigners arbetar med att formge industriellt producerade produkter. Yrket kombinerar det konstnärliga med det tekniska där designern ofta har en gränsöverskridande roll. De finns med från idé till färdig produkt och arbetar med bland annat funktion och användarvänlighet, produktionsmetoder, tillverkningsprocesser samt hållbarhetsfrågor. Miljöperspektivet har fått större betydelse över tid, vilket innebär att kunskap inom miljöpåverkan och hållbarhet ofta efterfrågas. Att ingå i ett produktutvecklingsteam medför också att god samarbetsförmåga, kreativ samt kommunikativ förmåga är viktigt. Det senare följer av att industridesigners ofta presenterar och säljer in sina idéer samt kommunicerar med bland andra leverantörer, kunder och användare i arbetet.

Vid analys av platsannonser framgår att efterfrågan på kompetens inom design- och bildbehandlingsprogram var förhållandevis vanligt förekommande både år 2016 och 2022. Under 2022 hade även kompetensord som teknisk dokumentation, datorvana

¹⁵ Performancekonst är en form av liveframträdande, vilket innebär att själva konsten existerar under tiden som framträdandet pågår. Ofta kombineras olika konstinriktningar vid performancekonst, som exempelvis kan innehålla inslag av teater och dans. Det är vanligt att konstnären på olika sätt vill väcka tankar och engagera sin publik genom verket.

¹⁶ Utvecklingen av generativ AI och utmaningar gällande upphovsrätt diskuteras mer i kapitel 7.

samt teknisk utbildning börjat synas i annonserna, vilka inte förekom sex år tidigare. Det indikerar att yrket kan ha blivit mer digitaliserat och tekniskt inriktat de senaste åren (Arbetsförmedlingen, 2022).

Konkurrensen om jobb är förhållandevis stor inom industridesign och yrket präglas även av internationell konkurrens. Mellan år 2016 och 2021 har dock antalet industridesigners ökat i stor utsträckning. Framöver bedöms antalet förvärvsarbetande fortsatt kunna öka till följd av att det finns en relativt stor efterfrågan på design- och hållbarhetsperspektiv vid produktutveckling.

3.2 Ord, media och film

Området ord, media och film kännetecknas av yrken som kräver mycket god kommunikativ förmåga eftersom huvuduppgiften är att förmedla ett budskap eller information. Yrkesgrupperna inom detta område kräver stor bredd på kompetenser och förmågor eftersom arbetsuppgifterna varierar mycket. Den kommunikativa förmågan ska ofta kombineras med kreativitet, ledarskap och skriftlig förmåga. Det har på senare år också blivit mycket viktigt att kunna hantera digitala verktyg i det dagliga arbetet. Digital kompetens bedöms vara mycket viktig även framöver, då digitaliseringen fortsatt kommer att prägla samt förändra arbetssätt inom de olika yrkesgrupperna.

3.2.1 Journalister

Journalist är ett granskande yrke med syftet att sprida nyheter och information till omvärlden. Att vara kommunikativ är en mycket viktig kompetens för journalister, såväl skriftligt som muntligt eftersom det finns olika plattformar för att sprida information.

Till följd av journalistyrkets bredd krävs en rad olika kompetenser och förmågor. Exempel på viktiga förmågor är stresstålighet, analytisk förmåga, självständighet och organisationsförmåga. Vid analys av platsannonser för journalister från år 2016 och 2022 framgår att efterfrågan på kompetens inom webbutveckling, design- och bildbehandlingsprogram samt tryck- och publikationsprogram efterfrågats (Arbetsförmedlingen, 2022).

Mellan år 2016 och 2021 har antalet journalister minskat. Många journalister har på senare år sökt sig till andra yrken, inte minst till kommunikatörsyrket, eftersom de bland annat söker bättre arbetsvillkor. Det är idag också svårt för arbetsgivare att anställa arbetskraft, vilket leder till ökad efterfrågan på journalister. Baserat på den relativt stora efterfrågan och att sysselsättningen påverkas negativt av det begränsade utbudet av arbetskraft bedöms antalet förvärvsarbetande journalister vara oförändrat framöver. I denna uppskattning ingår effekten från teknikutvecklingen, där journalister kan påverkas i hög grad av AI. Redan idag finns verktyg som samlar in information från olika källor och skriver en text baserat på underlaget (såsom ChatGPT). Bedömningen i denna rapport är dock att journalister fortsatt kommer att efterfrågas i hög grad, eftersom det behövs personer som bland annat källkritiskt

granskar och justerar texterna samt samlar in ny information genom exempelvis intervjuer.

3.2.2 Regissörer och producenter

Producenter har det yttersta ansvaret att leda olika produktioner. De ansvarar därmed för innehållet och den konstnärliga utformningen i exempelvis tv, radio och musik. Producenter ska även se till att de administrativa och ekonomiska förutsättningarna finns för att produktionen ska bli av.

Regissörer är ansvariga för den konstnärliga utformningen av ett verk där de exempelvis läser och analyserar manus, väljer ut skådespelare samt leder repetitioner och inspelningar. De letar därtill inspelningsplatser och leder arbetet med att bygga scener. Slutligen deltar de i klippningen av det inspelade materialet.

Regissör är en konstnärlig roll som förutsätter kreativitet i kombination med ledarskap. Regissörer behöver därför ha förmågan att kommunicera idéer och visioner till medarbetarna i en produktion. Samarbete med flera yrkesgrupper är en mycket viktig del i arbetet, såsom scenografer, maskörer och den tekniska personalen.

Antalet regissörer och producenter har ökat i stor utsträckning mellan år 2016 och 2021. Framöver bedöms antalet förvärvsarbetande öka, men i successivt minskande takt. En av orsakerna till ökningen i antalet förvärvsarbetande regissörer och producenter är den ökade efterfrågan på strömningstjänster, där strömningföretag exempelvis börjat producera material själva.

3.2.3 Översättare, tolkar och lingvister

Översättare arbetar med översättning av texter i olika medier. Tolkar arbetar i stället med att underlätta kommunikationen mellan personer som möts. De används ofta vid kontakt med myndigheter, men också vid stora internationella konferenser. Det finns även skrivtolkar som hjälper hörselskadade och döva genom att översätta tal till skrift, samt dövblindtolkar för personer med dövblindhet, ofta via taktilt teckenspråk¹⁷. Det är därför viktigt för tolkar att ha god koncentrationsförmåga, simultanförmåga samt självständighet. Översättare, tolkar och personer inom övriga språkyrken arbetar ofta som frilansare, men det finns också möjlighet att arbeta på språkbyråer.

Viktiga kompetenser enligt platsannonser år 2022 var av förklarliga skäl olika språkkunskaper. Efterfrågan på språkkunskaperna varierade dock mellan 2022 och 2016 beroende på invandringsnivåerna till Sverige. År 2022 söktes i relativ hög grad tolkar med ukrainska språkfärdigheter på grund av kriget i Ukraina och flyktingar till Sverige som följd. År 2016 var tigreanska ett högt eftertraktat språk på grund av den relativt höga invandringen från Eritrea och Etiopien (Arbetsförmedlingen, 2022).

Antalet översättare, tolkar och lingvister har ökat mellan år 2016 och 2021. Det beror sannolikt på den relativt höga invandringen till Sverige sedan mitten på 2010-talet,

¹⁷ Det innebär att den dövblinde avläser teckenspråket i tolkens händer med hjälp av känseln.

vilket till exempel kan medföra att fler personer är i behov av tolk. Framöver kan dock behovet av tolktjänster minska i och med regeringens förslag på stärkta krav på svenskkunskaper vid permanent uppehållstillstånd (Regeringskansliet, 2022). Dessutom väntas invandringen till Sverige minska de kommande åren eftersom den nuvarande regeringen vill skärpa både asyltagstiftningen och villkoren för anhöriginvandring (Regeringskansliet, 2023). Denna effekt kanske inte kommer att märkas de första åren, men ur ett lite längre perspektiv kan det minska personers vilja att gå en tolkutbildning. Behovet kommer därmed fortsatt vara stort på kort sikt, men kan komma att avta successivt. Således bedöms antalet förvärvsarbetande tolkar vara förhållandevis oförändrad de närmsta åren. I denna uppskattning ingår effekten från AI, där tolkar och översättare kan påverkas i relativt hög grad. Detta eftersom översättningsverktygen sannolikt kommer förbättras i spåren av den tekniska utvecklingen. Däremot behövs ofta någon slags kvalitetsstämpel (exempelvis en apostille-stämpel¹⁸) vid formella översättningar, samtidigt som tolkar ofta används vid exempelvis myndighetsmöten där kvaliteten på översättningen är mycket viktig. Det kan därför anses för riskabelt med tekniska översättningsverktyg i dessa fall.

3.3 Scen och ton

Området scen och ton omfattar dans, teater, musik samt studioarbete. Arbetet innefattar att uttrycka och gestalta känslor och musikaliska uttryck, vilket innebär att musikalitet och inlevelseförmåga är viktiga förmågor. Även att samarbeta och skapa tillsammans med andra är en viktig del av arbetet eftersom det många gånger är en kollektiv process. Arbetsmarknaden kännetecknas till stor del av uppdragsbaserade-, projekt- och frilansanställningar. För många yrkesroller bedöms det kunna bli stor konkurrens om jobben även framöver, vilket ofta ställer krav på att kunna nå ut och marknadsföra sig. Även tekniska kompetenser efterfrågas i större utsträckningar än tidigare.

3.3.1 Skådespelare

Skådespelaryrket handlar om att leva sig in i hur andra människor tänker, känner samt agerar under specifika omständigheter och sedan gestalta det i rollfigurer. Skådespelare använder sin kropp, röst och inlevelseförmåga som instrument. Det ställer krav på både konstnärlig talang samt förmåga att tillgodogöra sig tekniker för att använda kropp och röst som verktyg i skapandet. Det finns ett mindre antal fasta anställningar exempelvis vid de stora teatrarna, men det är vanligast att skådespelare anlitas som frilansarbetare eller i projektanställningar.

Vid analys av platsannonser inom denna yrkesgrupp framgår att efterfrågan på kompetens inom improvisation och fysisk teater förekom betydligt oftare i platsannonser år 2022 jämfört med 2016, vilket indikerar ökad efterfrågan av dessa kompetenser (Arbetsförmedlingen, 2022).

¹⁸ Apostille är en stämpel som intygar att en signatur är giltig i de länder som skrivit på Haagkonventionen. Apostille utfärdas av Notarius Publicus, vilka är personer som har i uppdrag att hjälpa allmänheten med att kontrollera och intyga sanningen i olika uppgifter.

Konkurrensen om jobb är förhållandevis stor för skådespelare. Mellan 2016 och 2021 har antalet skådespelare ökat. Framöver bedöms antalet förvärvsarbetande vara relativt oförändrat. Det kommer fortsatt finnas en stor tillgång av utbildade skådespelare. Fler internationella serier och filmer görs i Sverige vilket ökar efterfrågan, men även konkurrensen från utländska skådespelare.

3.3.2 Musiker, sångare och kompositörer

Musiker, sångare och kompositörer arbetar med musikaliska uttryck och använder instrument eller sin röst för att skapa musik. Förmågor som efterfrågas utöver musikalitet är kreativitet och innovativt tänkande för att själv eller i grupp kunna framföra, komponera eller arrangera musik. Även god förmåga att kommunicera och samarbeta med andra musiker och tekniker för att förmedla konstnärliga idéer är viktigt.

Efterfrågan bland musiker berör ofta tjänstgöring i kyrkliga sammanhang. Kompetensord som gudstjänst och församling har dessutom ökat i andel i platsannonser mellan åren 2016 och 2022 (Arbetsförmedlingen, 2022). Detta beror troligtvis på att det idag finns en efterfrågan på kyrkomusiker som på sikt bedöms öka till följd av att många kyrkomusiker väntas gå i pension framöver.

Arbetsmarknaden för musiker har förbättrats sedan pandemin men varierar regionalt. Den vanligaste formen av arbete inom musikbranschen är frilansarbete. Konkurrensen om jobb är förhållandevis stor för musiker, sångare och kompositörer. Mellan 2016 och 2021 har antalet förvärvsarbetande varit relativt oförändrat. Framöver bedöms antalet förvärvsarbetande kunna minska svagt. Detta på grund av den ökande konkurrens från omvärlden och den tekniska utvecklingen med bland annat generativ AI som kan ersätta delar av musikernas arbete. Klassiskt utbildade sångare har dock en relativt stark arbetsmarknad utomlands.

3.3.3 Koreografer och dansare

Dansare är ett konstnärligt yrke som även är fysiskt krävande. Arbetet innebär hård träning, repetitioner och föreställningar. Inför publik uttrycker dansaren känslor och stämningar med sin kropp som instrument. Dansare som behärskar flera dansstilar och är mångsidiga blir mer attraktiva för en bredd av arbetsgivare. Koreografer är konstnärliga ledare inom danskonsten, eller personer som yrkesmässigt skapar koreografi. Många koreografer är före detta eller aktiva dansare.

Dansare och koreografer arbetar inom en rad olika sektorer, såsom underhållning, teater, film och tv, modevisningar, musikvideor, reklamkampanjer med mera. Den geografiska rörligheten inom yrket är stor. Det är vanligt att dansare och koreografer arbetar utomlands eftersom arbetsmarknaden är begränsad i Sverige och dansen som uttryckssätt är språk- och nationsöverskridande.

”Barnverksamhet” som efterfrågad kompetens finns med i majoriteten av annonserna till dansare och koreografer. Även kompetens inom undervisning tycks efterfrågas i större omfattning år 2022 jämfört med 2016 (Arbetsförmedlingen, 2022). Därav

kommer efterfrågan troligtvis att bestå i kulturskolor och dansundervisningen i övrig skolverksamhet.

Arbetsmarknaden som helhet för dansare och koreografer präglas av stor konkurrens, vilket bedöms fortsätta vara fallet på både kort och lång sikt. Mellan 2016 och 2021 har antalet förvärvsarbetande procentuellt sett ökat, men förändringen rör sig om relativt få individer. Framöver väntas antalet förvärvsarbetande vara förhållandevis oförändrat till följd av att efterfrågan bedöms bestå på samma nivå.

3.3.4 Ljud-, ljus- och scentekniker

Ljud-, ljus- och scentekniker kräver teknisk skicklighet och ofta används olika program och mjukvaror för att bland annat kunna felsöka tekniska problem. Teknikern behöver ett kunnande i det konstnärliga uttryckssättet och arbetar vanligen som en förlängning av andra kulturarbetare i mötet med åskådaren.

Ljudtekniker är ofta själva musiker och behöver ha musikalisk erfarenhet och "musiköra". Dessutom krävs ofta en mycket god social förmåga för att samarbeta, känna in samt kunna förmedla artistens uttryckssätt och konstnärliga intentioner. Ljustekniker arbetar med ljussättning, installation, underhåll och design samt driften av belysningsystem. Scentekniker är ansvariga för att installera, konfigurera och underhålla ljud-, ljus- och videoutrustning för evenemang som konserter, konferenser samt andra live-evenemang.

Mellan 2016 och 2021 har antalet ljud-, ljus- och scentekniker ökat. Framöver bedöms antalet förvärvsarbetande fortsatt kunna bli fler. Efterfrågan på tekniker är idag stor och förväntas vara det även framgent. För få utbildas samtidigt som behovet av drift, installation och underhåll kommer att vara stort framöver. Drift och löpande arbete kommer dock att kunna automatiseras i större utsträckning framöver, vilket bedöms kunna dämpa efterfrågan något.

4 Utbildningsbakgrund hos dagens medarbetare

I detta kapitel presenteras de vanligaste ämnesinriktningarna samt fördelningen av utbildningsnivå bland förvärvsarbetande inom kultur, media och design. Genom att kartlägga utbildningsbakgrunden kan vi identifiera vilka utbildningsvägar som leder fram till ett arbete inom yrkesområdet. Statistiken redovisas för förvärvsarbetande som under de senaste fem åren avslutat¹⁹ en utbildning (hädanefter refererade till som *nyligen examinerade*), och nu arbetar inom ett yrke inom kultur, media och design, och jämförs med gruppen förvärvsarbetande inom yrkesområdet i stort. Detta görs i syftet att både lyfta fram hur situationen ser ut inom kultur, media och design generellt, och samtidigt ge en representativ bild av hur kompetenskraven ser ut för de som är nya på arbetsmarknaden inom yrkesområdet.

4.1 Ämnesinriktningar

I Tabell 2 och Tabell 3 redovisas de vanligaste ämnesinriktningarna bland nyligen examinerade förvärvsarbetande inom yrkesområdet kultur, media och design, både totalt och per indelning. Antalet nyligen examinerade förvärvsarbetande som arbetade inom yrkesområdet år 2021 summerar till omkring 11 000 personer, vilket motsvarar ungefär 14 procent av det totala antalet förvärvsarbetande samma år.

I tabellen nedan presenteras statistik för omkring hälften av de nyligen examinerade, där resterande innehar någon av omkring 60 andra ämnesinriktningar. Här presenteras även antalet personer med respektive utbildningsinriktning i förhållande till det totala antalet nyligen examinerade förvärvsarbetande inom yrkesområdet. I tabellen synliggörs att den vanligaste ämnesinriktningen, vilken omkring 14 procent är utbildade inom, är journalistik och medievetenskap. På andra plats återfinns inriktningen medieproduktion, vilket efterföljs av musik, dans och dramatik. På fjärde plats är biblioteks- och dokumentationsvetenskap och sist på topplistan över de vanligaste ämnesinriktningarna återfinns humaniora, övrig och ospecificerad utbildning, med en andel på omkring fem procent av de nyligen examinerade inom yrkesområdet.

¹⁹ Avser förvärvsarbetande 16–74 år 2021 vars avslutningsår för den högsta uppnådda utbildningen är 2017 eller senare. I princip gäller att en utbildning ska vara fullföljd och godkänd för att individen ska få den SUN-kod som respektive utbildning motsvarar. Det finns dock möjlighet att koda utbildningar som avslutats utan avgångsbetyg/examen, exempelvis genom att summera högskolepoäng och avklarade poäng i komvux. Statistiken i detta kapitel redovisar både individer som avslutat sin utbildning med och utan examen. Samtliga i gruppen nyligen examinerade har därmed inte avslutat sin utbildning med avgångsbetyg/examen.

Tabell 2. Topp 5 vanligaste inriktningarna bland nyligen examinerade inom yrkesområdet, 2021.

Placering	SUN-kod	Benämning	Antal	Andel
1	321	Journalistik och medievetenskap	1 530	14 %
2	213	Medieproduktion	1 260	11 %
3	212	Musik, dans och dramatik	1 080	10 %
4	322	Biblioteks- och dokumentationsvetenskap	760	7 %
5	229	Humaniora, övrig och ospecificerad utbildning	570	5 %

Källa: SCB.

Not: Kolumnen antal avser nyligen examinerade förvärvsarbetande som arbetar inom ett yrke inom kultur, media och design med respektive ämnesinriktning, avrundat till närmaste tiotal. Kolumnen andel avser nyligen examinerade förvärvsarbetande som arbetar inom ett yrke inom kultur, media och design med respektive ämnesinriktning, i förhållande till totalt antal nyligen examinerade förvärvsarbetande.

I tabellen nedan framkommer att den vanligaste inriktningen bland nyligen examinerade, journalistik och medievetenskap, framför allt förekommer bland förvärvsarbetande inom ord, media och film. Samtliga av dessa arbetar som journalister. Medieproduktion tycks däremot vara relativt vanlig inom samtliga tre indelningar, men som vanligast inom bild och form. Inriktningen musik, dans och dramatik förekommer främst inom scen och ton.

Tabell 3. Topp 3 vanligaste inriktningarna bland nyligen examinerade inom yrkesområdet, 2021.

Placering	SUN-kod	Benämning	Antal	Andel
Bild och form				
1	213	Medieproduktion	460	19 %
2	214	Formgivning	410	18 %
3	521	Maskinteknik och verkstadsteknik	310	13 %
Ord, media och film				
1	321	Journalistik och medievetenskap	1 330	28 %
2	322	Biblioteks- och dokumentationsvetenskap	750	15 %
3	213	Medieproduktion	620	13 %
Scen och ton				
1	212	Musik, dans och dramatik	990	54 %
2	219	Konst och media, övrig och ospecificerad utbildning	210	12 %
3	213	Medieproduktion	160	9 %

Källa: SCB.

Not: Kolumnen antal är avrundad till närmaste tiotal. Kolumnen andel avser nyligen examinerade förvärvsarbetande som arbetar inom ett yrke inom kultur, media och design med respektive ämnesinriktning, i förhållande till totalt antal nyligen examinerade förvärvsarbetande, inom varje indelning.

För att jämföra utbildningsstrukturen bland nyligen examinerade med yrkesområdet i stort, presenteras i Tabell 4 och Tabell 5 de fem vanligaste ämnesinriktningarna för det totala antalet förvärvsarbetande inom kultur, media och design, både totalt och per indelning.

I den första tabellen nedan presenteras statistik för omkring 40 procent av de förvärvsarbetande inom yrkesområdet. Resterande innehar någon av omkring 100 andra ämnesinriktningar. Utbildningsstrukturen i yrkesområdet som helhet tycks därmed vara något mer heterogen, i jämförelse med strukturen bland nyligen examinerade. Detta kan ses som en indikation på att det ställs högre krav på formella, ämnesspecifika utbildningar för att få jobb inom yrkesområdet idag. Detta styrks av att det på topplistan framgår att det vanligaste bland de som arbetar i yrkesområdet totalt sett är att ha en bred, generell utbildning²⁰, vilket omkring elva procent av de förvärvsarbetande har.²¹ Precis som bland de nyligen examinerade är mediaproduktion den näst vanligaste inriktningen, följt av musik, dans och dramatik. Även inriktningarna journalistik och medievetenskap samt biblioteks- och dokumentationsvetenskap återfinns både bland nyligen examinerade och bland de förvärvsarbetande totalt.

Tabell 4. Topp 5 vanligaste inriktningarna totalt inom kultur, media och design, 2021.

Placering	SUN-kod	Benämning	Antal	Andel
1	010	Bred, generell utbildning	8 470	11 %
2	213	Medieproduktion	7 600	10 %
3	212	Musik, dans och dramatik	6 960	9 %
4	321	Journalistik och medievetenskap	6 160	8 %
5	322	Biblioteks- och dokumentationsvetenskap	4 760	6 %

Källa: SCB.

Not: Kolumnen antal avser förvärvsarbetande som arbetar inom ett yrke inom kultur, media och design med respektive ämnesinriktning, avrundat till närmaste tiotal. Kolumnen andel avser förvärvsarbetande som arbetar inom ett yrke inom kultur, media och design med respektive ämnesinriktning, i förhållande till totalt antal förvärvsarbetande inom yrkesområdet.

I tabellen nedan framkommer att det tycks vara relativt vanligt inom samtliga tre inriktningar att ha en bred, generell utbildning, men att det är vanligast inom scen och ton. Medieproduktion tycks däremot vara vanligast inom bild och form, och musik, dans och dramatik är vanligast inom scen och ton, precis som hos gruppen nyligen examinerade inom yrkesområdet. Journalistik och medievetenskap är vanligast inom ord, media och film. I statistiken synliggörs dock att en lägre andel av de som arbetar som journalister totalt sett har en utbildning inom journalistik och medievetenskap, jämfört med gruppen nyligen examinerade journalister. Likt

²⁰ Ämnesinriktningen innebär i regel en utbildning på grundskolenivå alternativt en bred, teoretisk, studieförberedande gymnasieutbildning.

²¹ Inriktningen förekommer i varierande utsträckning inom samtliga yrken i yrkesområdet.

yrkesområdet som helhet tyder detta på att det ställs högre krav på formell utbildning för att få ett arbete som journalist idag jämfört med vad det gjort tidigare.²²

Tabell 5. Topp 3 vanligaste inriktningarna totalt inom yrkesområdet, 2021.

Placering	SUN-kod	Benämning	Antal	Andel
Bild och form				
1	213	Medieproduktion	3 320	15 %
2	010	Bred, generell utbildning	2 710	12 %
3	214	Formgivning	2 280	10 %
Ord, media och film				
1	321	Journalistik och medievvetenskap	5 370	14 %
2	322	Biblioteks- och dokumentationsvetenskap	4 710	13 %
3	010	Bred, generell utbildning	3 640	10 %
Scen och ton				
1	212	Musik, dans och dramatik	5 750	37 %
2	010	Bred, generell utbildning	2 130	14 %
3	146	Läroutbildning i yrkesämne och praktisk-estetiska ämnen	1 040	7 %

Källa: SCB.

Not: Kolumnen antal är avrundad till närmaste tiotal. Kolumnen andel avser förvärvsarbetande som arbetar inom ett yrke inom kultur, media och design med respektive ämnesinriktning, i förhållande till totalt antal nyligen examinerade förvärvsarbetande, inom varje indelning.

4.2 Utbildningsnivåer

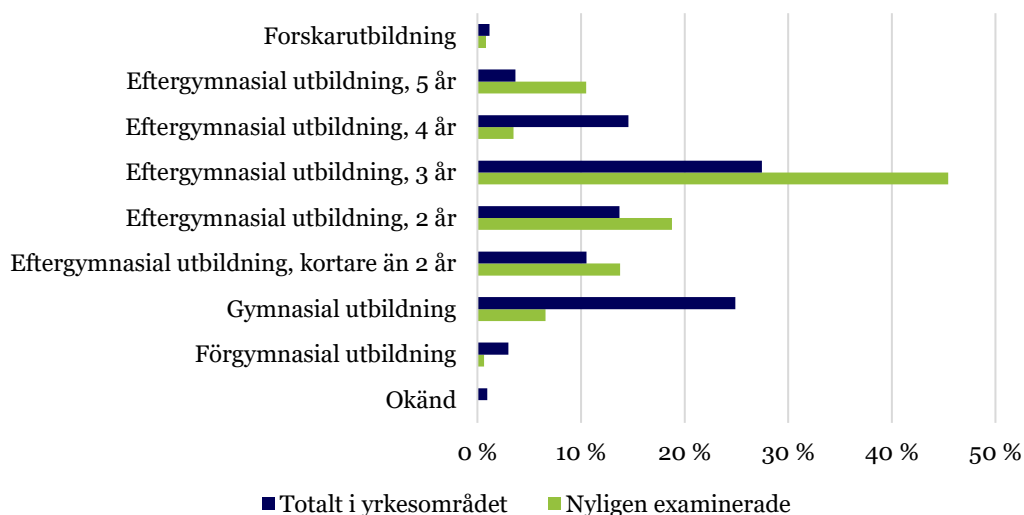
Bland förvärvsarbetande inom yrkesområdet kultur, media och design råder viss variation i utbildningsnivå. I Figur 3 nedan redovisas andelen förvärvsarbetande år 2021 med respektive utbildningsnivå²³, både totalt och för gruppen nyligen examinerade. Som framgår är det vanligaste i båda grupperna att ha en eftergymnasial utbildning på tre år. Nästan hälften av de nyligen examinerade, och strax över en fjärdedel av det totala antalet förvärvsarbetande, har detta som högsta uppnådda utbildningsnivå. Bland samtliga förvärvsarbetande är dock gymnasial utbildning ungefär lika vanligt som eftergymnasial utbildning på tre år. Samtidigt framgår det av figuren att det är mycket vanligare att ha en eftergymnasial utbildning på fyra år bland samtliga förvärvsarbetande jämfört med gruppen nyligen examinerade, samtidigt som övriga nivåer av eftergymnasiala utbildningar är vanligare bland nyligen examinerade. En möjlig slutsats av detta är att Sverige går

²² Omkring 60 procent av de nyligen examinerade journalisterna har en utbildning inom journalistik och medievvetenskap, jämfört med cirka 38 procent av samtliga förvärvsarbetande journalister.

²³ Klassificering av utbildningsnivå görs i enlighet med svensk utbildningsnomenklatur (SUN). För att klassificeras till nivån för gymnasial utbildning krävs dock minst ett års studier. Bland eftergymnasiala utbildningar som är längre än två år används position två i SUN-nivån, där utbildningens teoretiska längd i antal år anges. Statistiken avser den längd som utbildningen normalt anses ha vid heltidsstudier.

mot en mer internationell utbildningsstruktur inom kulturområdet, då fyraåriga utbildningar blir allt ovanligare.

Utbildningsnivå inom kultur, media och design

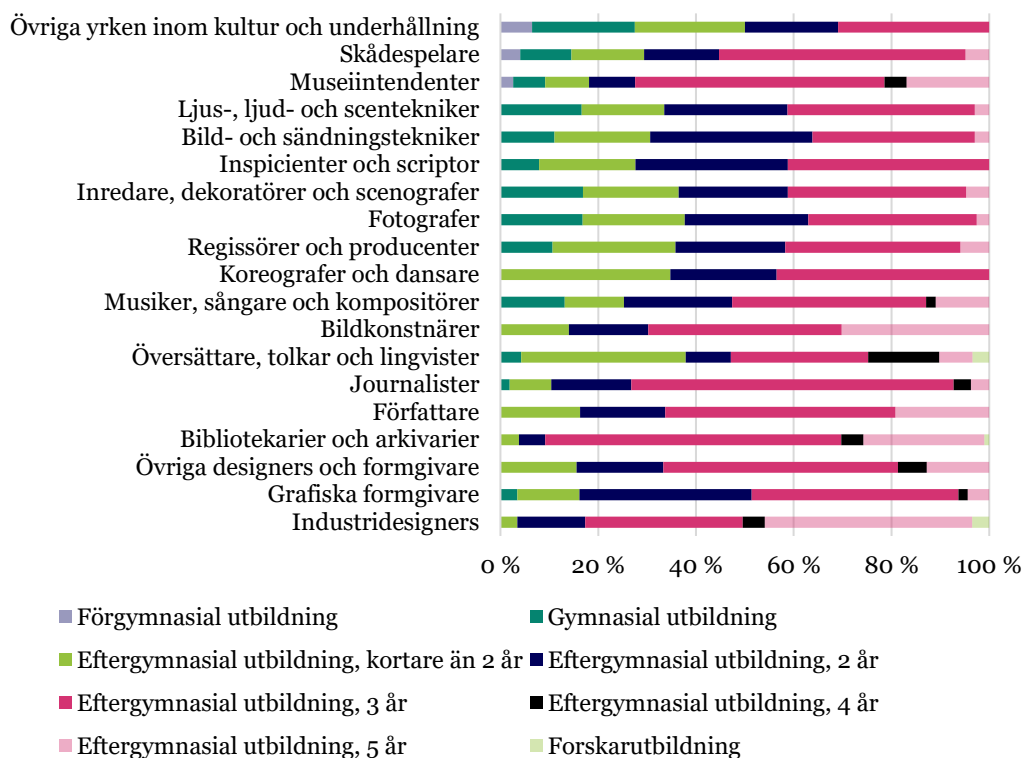

Figur 3. Utbildningsnivå inom yrkesområdet, 2021.

Källa: SCB.

För att även belysa utbildningsskillnader mellan yrken, presenteras fördelningen av utbildningsnivå inom respektive yrke bland nyligen examinerade i Figur 4 nedan. I figuren åskådliggörs att utbildningsnivån skiljer sig en del mellan yrken. De yrken som har högst andel nyligen examinerade förvärvsarbetande med någon form av eftergymnasial utbildning är industridesigners samt bibliotekarier och arkivarier. Industridesigners utmärker sig särskilt, där närmare hälften av de nyligen examinerade har en eftergymnasial utbildning på fem år eller mer. Lägst andel med eftergymnasial utbildning återfinns i yrkesgrupperna övriga yrken inom kultur och underhållning samt skådespelare.

Utbildningsnivå inom respektive yrke

Figur 4. Fördelning av utbildningsnivå hos nyligen examinerade inom respektive yrke, 2021.

Källa: SCB.

Utifrån statistiken som redovisas i detta kapitel ser vi att det finns en relativt stor spridning av utbildningsinriktningar och utbildningsnivåer bland de förvärvsarbetande inom kultur, media och design. Samtidigt ser vi att en stor andel av de förvärvsarbetande inom yrkesområdet har läst en utbildning inom journalistik och medievetenskap, medieproduktion eller musik, dans och dramatik. Nyligen examinerade har generellt sett en högre utbildningsnivå, jämfört med alla förvärvsarbetande inom yrkesområdet. Omkring 93 procent av de nyligen examinerade har en eftergymnasial utbildning, vilket kan jämföras med 71 procent sett till det totala antalet förvärvsarbetande inom yrkesområdet. Trenden tyder på att det ställs högre utbildningskrav för att få ett jobb inom kultur, media och design idag, jämfört med hur det varit tidigare. Detta är i linje med samhället i stort, där utbildningsnivån i Sverige ökat stadigt sedan år 2000 (SCB, 2022d). Samtidigt finns relativt stora skillnader i utbildningsnivå mellan yrken. Detta tyder på att utbildningar av både längre och kortare karaktär kan leda till jobb inom yrkesområdet.

5 Utbildningsväsendet

Inom kulturområdet råder det generellt sett hård konkurrens om jobben, inte minst inom scen och ton, och därför är det viktigt för individer att få den vägledning och kompetensutveckling som behövs för att hålla sig konkurrenskraftig på arbetsmarknaden. Detta framför allt eftersom utbildningsnivån inom yrkesområdet höjts de senaste åren. I det här kapitlet presenteras olika utbildningsvägar, dimensionering, genomströmning och etablering på arbetsmarknaden kopplat till yrkesområdet kultur, media och design.

5.1 Utbildningsvägar

Som framgår av tidigare kapitel innehar en majoritet av de förvärvsarbetande inom yrkesområdet kultur, media och design en eftergymnasial utbildning. Många av dessa har utbildat sig på universitets- och högskolenivå, men utbildningar på yrkeshögskolenivå är också populära bland studenter.

Antalet utbildningsplatser på yrkeshögskolan inom kultur, media och design²⁴ har ökat från omkring 1 080 år 2015 till 1 540 år 2022, vilket är en ökning på drygt 43 procent. Dessutom har antalet outnyttjade platser minskat från cirka 130 till 80 platser under samma period (MYH, 2023a). Antalet utbildningsplatser för konst- och kulturutbildningar²⁵ har varit förhållandevis oförändrat mellan år 2015 och 2022, på strax under 2 000 platser. De flesta av dessa platser är inom bild- och formkonstnärlig utbildning följt av musik, dans, teater och dramatik samt konsthantverk (MYH, 2023b). Majoriteten av dessa utbildningar är högskoleförberedande, vilket innebär att deras syfte är att tillgodose studenterna med de kunskaper som krävs för att bli antagen på en högskole- eller universitetsutbildning. Detta beror på att det är hög konkurrens om platserna på konst-, musik- och teaterhögskolor och en yrkeshögskoleutbildning förbereder de sökande på ansökningsprocesser som ofta kräver arbetsprover eller auditions (MYH, 2023a).

Antalet studenter som påbörjat studier vid universitet och högskola inom kulturområdet²⁶ år 2022 motsvarade cirka 4 700 individer, vilket är en minskning jämfört med de två föregående åren (SCB, 2022b). Under läsåret 2021/2022 var totalt 33 500 studenter registrerade inom kulturområdet på universitet och högskolor. Majoriteten av de registrerade på konstnärliga program var registrerade till kurser och program inom design samt musik. Inom journalistik, kommunikation och information var majoriteten av de studerande registrerade på kurser och program inom medie- och kommunikationsvetenskap samt medieproduktion (UHR, 2023).

²⁴ Exempel på program inom kultur, media och design är UX-designer, ljud- och musikproducent, spelgrafiker, bilddesigner och guldsmed.

²⁵ Konst- och kulturutbildningar redovisas separat från utbildningar inom indelningen kultur, media och design hos Myndigheten för yrkeshögskolan.

²⁶ SUN-inriktning konst och media samt journalistik och information.

5.2 Genomströmning och etablering på arbetsmarknaden

Gällande genomströmningen av studenter på universitets- och högskoleutbildningar inom kultur, media och design²⁷ är det värt att notera att dessa utbildningar har en låg andel som tar examen. Av de som påbörjade en utbildning mellan åren 2007 och 2015²⁸ var det vid slutet av läsåret 2019/2020 ungefär 53 procent som tagit ut en examen. Motsvarande siffra för alla studieinriktningar på högskole- och universitetsnivå under samma period var 89 procent. Bland studenter på program mot högskoleexamen var det 42 procent som examinerades. Motsvarande andelar på kandidatprogram var 53 procent, 47 procent på magisterprogram och 65 procent på mastersprogram (UKÄ, 2021).

Bland de som påbörjar en YH-utbildning fullföljer i genomsnitt drygt 80 procent av studenterna sin utbildning. Det är en betydligt högre andel jämfört med högskolestudenter och även högt i jämförelse med den genomsnittliga examensfrekvensen för samtliga områden på yrkeshögskolenivå. Det är dock stor skillnad beroende på utbildningens längd. Genomförandegraden på utbildningar upp till ett år har varit mer eller mindre konstant på över 90 procent sedan år 2015, medan genomförandegraden på fleråriga utbildningar ökat från 50 procent år 2017 till 64 procent år 2021 (MYH, 2022a).

Även om det är en förhållandevis hög andel som slutför sin utbildning är det värt att notera att en av orsakerna till att man väljer att inte slutföra sina studier kan vara för att YH-utbildningar med inriktning konst och kultur inte leder till en examen, oavsett utbildningslängd. Som nämntes i föregående avsnitt är syftet med dessa utbildningar att ge studenter rätt förutsättningar för att bli antagen till en universitets- eller högskoleutbildning, och ger därmed inte något incitament för slutförande i sig (MYH, 2022a).

Andelen kvinnor som genomför YH-utbildning är fem procentenheter högre än andelen män. Samtidigt har kvinnor i större utsträckning gått en kort utbildning, medan män i större utsträckning gått en flerårig utbildning. Detta kan jämföras med att andelen kvinnor som tar examen från samtliga YH-utbildningar är tio procentenheter högre än andelen män (MYH, 2022a).

Bland studenter som tagit examen inom kultur, media och design på universitet och högskola mellan år 2019 och 2021 var totalt 69 procent i arbete 1–1,5 år efter avslutade studier.²⁹ Motsvarande siffra för alla högskole- och universitetsutbildningar var 89 procent. Högst andel i arbete återfinns bland de som läst biblioteks- och dokumentationsvetenskap med 86 procent och journalist- och medievetenskap med 82 procent. Lägst andel hade de som avslutat en utbildning inom bild och formkonst³⁰ där endast 42 procent av studenterna var etablerade. Även om många av de personer som gått en utbildning inom kultur, media och design får jobb efter

²⁷ Avser SUN-koder: 321, 213, 212, 322, 219, 214, 222 och 211.

²⁸ För magisterprogram påbörjades utbildningen mellan 2007 och 2016 och för mastersprogram mellan 2007 och 2015.

²⁹ Statistiken består i bearbetningar av registerdata för 2019 till 2021. Notera att det framtagna måttet skiljer sig från SCB:s etableringsstatistik. För att räknas som etablerad ska individer klassificeras som sysselsatta samt ha en förvärvsinkomst som överstiger tre inkomstbasbelopp under det aktuella uppföljningsåret.

³⁰ Avser SUN-kod 211.

avslutad examen, är det inte alla som får jobb inom yrkesområdet. Ett år efter examen arbetar i genomsnitt tre fjärdedelar av de etablerade inom ett yrke som inte anknyter till kultur, media och design. Högst andel som arbetar inom ett annat yrkesområde återfinns bland de som gått bild- och formkonstnärlig utbildning samt konstvetenskap och konsthistoria där 90 procent arbetar inom ett annat yrke ett år efter sin studietid.

Av de som avslutade en utbildning från yrkeshögskolan inom kultur, media och design år 2020 uppgav 80 procent att de var i arbete ett år efter avslutad utbildning, vilket är en lägre andel jämfört med yrkeshögskolan totalt, där motsvarande siffra var 89 procent. En högre andel män än kvinnor var i arbete året efter examen, 87 procent jämfört med 75 procent. Andelen i arbete efter examen var oförändrad för både kvinnor och män jämfört med år 2020 (MYH, 2022).³¹

5.3 Könsfördelningen inom utbildningsväsendet

Som tidigare nämnts råder en jämn könsfördelning bland de förvärvsarbetande inom yrkesområdet kultur, media och design, vilket även är fallet inom utbildningsväsendet. Exempelvis var kultur, media och design det enda området inom yrkeshögskolan som hade en jämn könsfördelning varje år under perioden 2007–2022 (MYH, 2023). Kvinnor utgjorde 54 procent av studenterna år 2022. För konst- och kulturutbildningarna är dock fördelningen mellan kvinnor och män ojämn. Av de antagna som påbörjade studier år 2022 var 78 procent kvinnor. För kontakttolkutbildningarna³² var 70 procent kvinnor år 2022 (MYH, 2023). Slutligen var könsskillnaderna inom journalistik och information³³ också stora, där 77 procent var kvinnor (SCB, 2023b).

På universitet och högskolor varierar könsfördelningen bland nyregistrerade studenter i hög grad mellan utbildningarna. För merparten av utbildningar inom konst, journalistik, kommunikation och information samt inom översättning och tolkning³⁴ var ungefär två tredjedelar kvinnliga studenter. Den enda utbildningsgruppen där män utgjorde en majoritet var inom musik med cirka 52 procent (UHR, 2023).

På universitet och högskolor har andelen män sedan tio år tillbaka minskat inom konst samt journalistik, kommunikation och information, motsvarande fem respektive åtta procentenheter. Andelen män har däremot ökat inom översättning och tolkning med 13 procentenheter (UKÄ, 2023a).

³¹ Det skedde en förändring i klassificeringen av utbildningarna mellan 2019 och 2020 varför resultatet från och med 2020 för kultur, media och design inte är fullt ut jämförbart med tidigare år. Vi har därför valt att enbart visa resultat från och med år 2020.

³² Kontakttolkutbildningarna redovisas separat från utbildningar inom indelningen kultur, media och design hos Myndigheten för yrkeshögskolan.

³³ Journalistik och information redovisas separat från utbildningar inom indelningen kultur, media och design hos Myndigheten för yrkeshögskolan.

³⁴ SUN-koder 21, 222k och 32.

6 Framskrivningar av yrkesområdet

I detta kapitel görs två olika framskrivningar av antalet förvärvsarbetande inom yrkesområdet kultur, media och design på 10 års sikt, fram till och med år 2031.³⁵ Den första metoden, som beskrivs närmare under avsnitt 6.1, bygger på framskrivningar av befolkningsutvecklingen och visar hur många som skulle arbeta inom yrkesområdet om andelen förvärvsarbetande³⁶ hölls konstant över tid. I avsnitt 6.2 presenteras ett scenario som utgår från den tidigare tillväxten inom yrkesområdet. Med hjälp av denna beräknas hur antalet förvärvsarbetande kan komma att utvecklas fram till och med år 2031, under förutsättning att yrkesområdets storlek fortsätter att förändras enligt tidigare utveckling samt att en positiv eller negativ tillväxt mattas av över tid.

6.1 Framskrivning baserad på befolkningsutveckling

Det här avsnittet illustrerar hur antalet förvärvsarbetande kan utvecklas på lång sikt till följd av förändringar i befolkningsstrukturen.³⁷ I framskrivningen antas en konstant förvärvsgrad³⁸ inom samma yrke och ålder över tid. Utfallet beaktar därför inte hur exempelvis strukturomvandling, digitalisering och andra faktorer som påverkar utbud och efterfrågan av arbetskraft kan komma att påverka antalet förvärvsarbetande. Framskrivningen visar i stället hur många som kommer att behöva arbeta inom kultur, media och design över tid för att behålla andelen förvärvsarbetande inom yrkesområdet konstant.

I framskrivningen beräknas även antalet tillträden och avgångar för respektive yrke och år. Detta fångar ålderssammansättningen i yrkesområdet och bryter ner förändringen av antalet förvärvsarbetande över tid, i takt med att olika personer tillträder eller lämnar ett yrke.³⁹ Exempelvis kan stora pensionsavgångar inom ett yrke skapa eller förvärra en redan existerande personalbrist, samtidigt som viktig kompetens riskerar att gå förlorad. Om antalet tillträden i stället är högre än antalet avgångar kan en brist på arbetskraft mildras, förutsatt att efterfrågan på arbetskraft är oförändrad. Enligt denna framskrivning behöver yrkesgrupper med en äldre ålderssammansättning generellt öka mer för att behålla andelen förvärvsarbetande konstant. Det beror på att den demografiska utvecklingen i Sverige går mot en ökad andel äldre personer i befolkningen.

Resultaten av framskrivningen visar att antalet förvärvsarbetande inom media, kultur och design ökar från cirka 79 200 till 82 500 personer mellan år 2021 och 2031 vid

³⁵ Framskrivningarna inkluderar förvärvsarbetande i åldrarna 16–74 och utgår från SCB:s senaste tillgängliga registerbaserade arbetsmarknadsstatistik avseende år 2021.

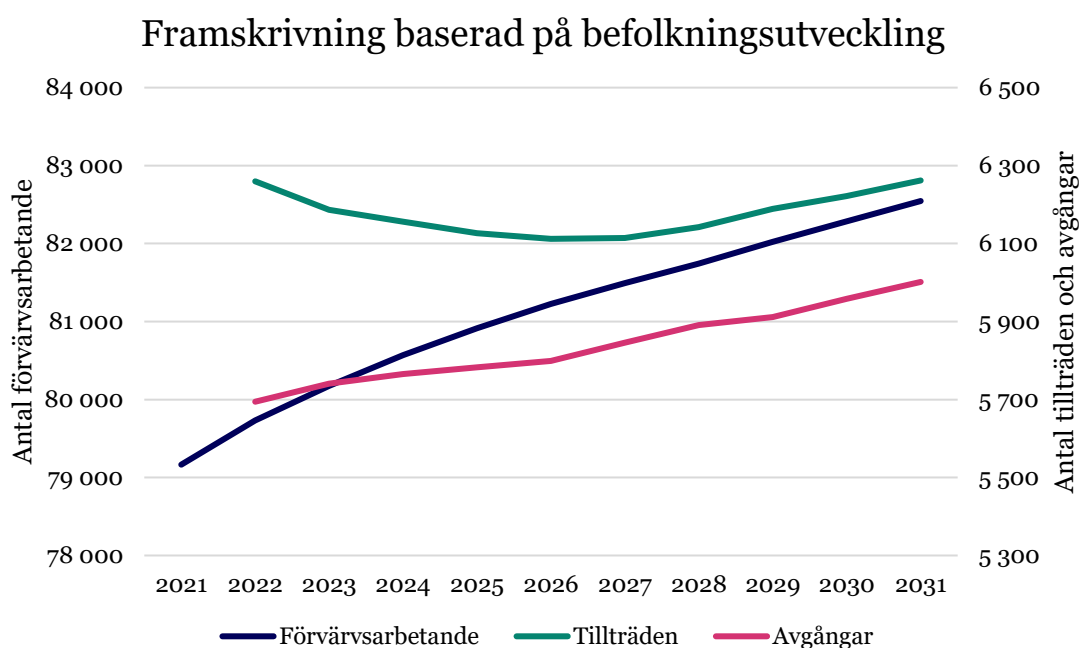
³⁶ Avser andelen förvärvsarbetande inom respektive ålder, eftersom förvärvsgraden för varje etårssgrupp hålls konstant i denna framskrivning. Det innebär att antalet förvärvsarbetande i framskrivningen procentuellt sett inte förändras i samma takt som befolkningen som helhet.

³⁷ Analysen bygger på befolkningsframskrivningar från SCB (2023a), vilka syftar till att förutse hur landets befolkning utvecklas i storlek och sammansättning över tid. Dessa framskrivningar baseras på beräkningar av antalet födda, avlidna, invandrade och utvandrade personer per år i Sverige.

³⁸ En förvärvsgrad är ett mått på hur stor andel av befolkningen som är förvärvsarbetande inom ett visst yrke.

³⁹ Notera att de beräknade tillträdena och avgångarna utgår från en konstant förvärvsgrad inom respektive yrke och ålder. Tillträden och avgångar kan i denna framskrivning härstamma från högre eller lägre förvärvsgrader mellan åldrar samt från förändringar i befolkningsmängden.

oförändrade förvävsgrader. Det innebär att antalet förvävsarbetande inom yrkesområdet skulle öka med omkring 4,3 procent för att andelen personer som arbetar inom yrkesområdet ska förbli oförändrad. Den förhållandevis konstanta ökningen med i genomsnitt 340 förvävsarbetande per år illustreras i Figur 5.⁴⁰ Här framgår även att kurvan för antalet tillträden stadigvarande ligger över kurvan för beräknade avgångar inom yrkesområdet. Givet att förvävsgraderna hålls konstanta över tid, indikerar detta att antalet förvävsarbetande inom kultur, media och design inte kommer att minska till följd av stora pensionsavgångar. Effekten av den prognostiserade befolkningsökningen är därmed genomgående större än den som kan hänföras till en åldrande befolkning och avtagande förvävsgrader inom äldre åldersgrupper. Inom yrkesområdet kultur, media och design utgör andelen förvävsarbetande som är 50 år eller äldre 35,5 procent, vilket kan jämföras mot samtliga förvävsarbetande i Sverige där motsvarande siffra är 35,3 procent (SCB, 2022b). Yrkesområdet som helhet har därmed inte en ålderssammansättning som skiljer sig avsevärt från arbetsmarknaden i stort, sett till varken medel- och medianålder eller andelen personer som är minst 50 år.

Figur 5. Framskrivning baserad på befolkningsutveckling, 2021–2031.

Källa: SCB och egna beräkningar.

Enligt framskrivningen minskar antalet tillträden inom yrkesområdet inledningsvis, men vänder sedan uppåt i slutet av 2020-talet. Som framgår av lutningen i Figur 5 beräknas ökningen av antalet avgångar per år däremot vara relativt oförändrad under framskrivningsperioden. Antalet förvävsarbetande inom kultur, media och design ökar under samtliga år fram till och med 2031. Detsamma gäller för majoriteten av yrkesgrupperna inom yrkesområdet. För inspicienter och scriptor står utvecklingen

⁴⁰ I rapportens bilaga finns en tabell som visar utvecklingen för yrkesområdet, se Tabell B2.

relativt stilla från mitten av 2020-talet och framåt, vilket beror på att antalet tillträden och avgångar beräknas vara lika stora under den perioden.

De största procentuella ökningarna inom yrkesområdet sker enligt denna framskrivning bland bibliotekarier och arkivarier samt bildkonstnärer, där ökningarna i antal förvärvsarbetande motsvarar 5,6 procent för båda yrkesgrupperna. En förklaring till detta är att dessa två yrkesgrupper har relativt stor andel äldre förvärvsarbetande inom yrkesområdet. Minst förändring återfinns bland inspicienter och scriptor, där ökningen uppgår till omkring 1,5 procent. Sett till antalet förvärvsarbetande kommer bibliotekarier och arkivarier följt av journalister att behöva flest nya medarbetare för att bibehålla konstanta förvärvsgrader fram till och med år 2031, en ökning motsvarade omkring 450 respektive 430 personer. Det senare följer av att journalister idag är den största yrkesgruppen inom yrkesområdet. I Tabell 6 sammanfattas framskrivningarna för respektive yrke inom kultur, media och design.⁴¹

Tabell 6. Framskrivningar baserade på befolkningsutveckling för respektive yrke, 2021–2031.

Yrkesgrupp	Förvärvsarbetande		Procentuell förändring
	2021	2031	
Bibliotekarier och arkivarier	7 890	8 340	5,6 %
Bildkonstnärer	2 790	2 950	5,6 %
Översättare, tolkar och lingvister	4 740	4 990	5,2 %
Musiker, sångare och kompositörer	8 320	8 720	4,7 %
Författare	2 070	2 170	4,6 %
Skådespelare	1 980	2 070	4,6 %
Övriga yrken inom kultur och underhållning	1 900	1 980	4,4 %
Museiintendenter	2 460	2 570	4,4 %
Övriga designers och formgivare	2 990	3 120	4,4 %
Inredare, dekoratörer och scenografer	2 950	3 080	4,3 %
Regissörer och producenter	3 850	4 020	4,3 %
Fotografer	5 560	5 790	4,1 %
Ljus-, ljud- och scentekniker	2 810	2 920	4,1 %
Grafiska formgivare	9 120	9 460	3,7 %
Industridesigners	3 760	3 890	3,6 %
Journalister	12 160	12 590	3,6 %
Koreografer och dansare	510	520	2,6 %
Bild- och sändningstekniker	2 250	2 300	2,3 %
Inspicienter och scriptor	1 050	1 070	1,5 %

Källa: SCB och egna beräkningar.

Not: Antal förvärvsarbetande är avrundat till närmaste tiotal.

Som tidigare nämnts visar dessa framskrivningar hur många fler som skulle arbeta inom respektive yrke om de förvärvsgrader som förekom under 2021 bibehålls. Ett tänkbart framtida scenario är att dessa hålls relativt konstanta och att det därmed

⁴¹ I rapportens bilaga finns en tabell som visar utvecklingen över fler år under framskrivningsperioden, se Tabell B3.

inte sker några stora förändringar av yrkesområdets storlek i förhållande till befolkningens sammansättning och storlek. Inom vissa yrken inom kultur, media och design har dock andelen förvärvsarbetande tenderat att förändras över tid, vilket framskrivningen i nästa avsnitt tar hänsyn till.

6.2 Framskrivning baserad på tidigare tillväxt

De som arbetar inom kultur, media och design har blivit något fler de senaste åren. Under perioden 2016–2021⁴² växte yrkesområdet med omkring 6,3 procent sett till antalet förvärvsarbetande. Om förvärvsgraderna från år 2016 i stället hade varit konstanta för respektive yrke och ålder, skulle antalet förvärvsarbetande inom yrkesområdet ökat med drygt 4,6 procent till följd av förändringar i befolkningens storlek och sammansättning under samma period. Det innebär att andelen personer som arbetar inom yrkesområdet har varit förhållandevis konstant över tid, men med en liten ökning. En sådan utveckling antas kunna fortsätta i detta scenario. Framskrivningen i detta avsnitt visar därmed hur yrkesområdet skulle kunna utvecklas om de förändringar i antalet förvärvsarbetande som skett i närtid fortsätter på ett liknande sätt framöver.

I metoden jämförs den observerade ökningen av antalet förvärvsarbetande under åren 2016–2021 med hur yrkesområdet skulle vuxit under samma period enbart till följd av förändringar i befolkningsstrukturen. Det senare görs med antagandet om konstanta förvärvsgrader från år 2016 i enlighet med metoden i avsnitt 6.1. Skillnaden mellan dessa två utfall kan betraktas som en form av ytterligare tillväxt inom yrkesområdet, vilken kan vara antingen positiv eller negativ. Den visar med andra ord på förändringen av antalet förvärvsarbetande som skett utöver utvecklingen som hade funnits om andelen personer⁴³ som arbetar inom yrkesområdet förblivit oförändrad.

För varje yrke och år under perioden 2016–2021 sätts den faktiska förändringen av antalet förvärvsarbetande i relation till den utveckling som hade funnits vid konstanta förvärvsgrader. Utifrån detta beräknas en genomsnittlig utveckling per år under perioden, vilket ger ett medelvärde av den ytterligare tillväxt som varje yrke har haft i närtid. I framskrivningen för perioden 2021–2031 antas att varje yrke fortsätter utvecklas enligt den genomsnittliga, över- eller underskjutande tillväxten som inte kan hänföras till konstanta förvärvsgrader, med en avtagande takt över tid.⁴⁴

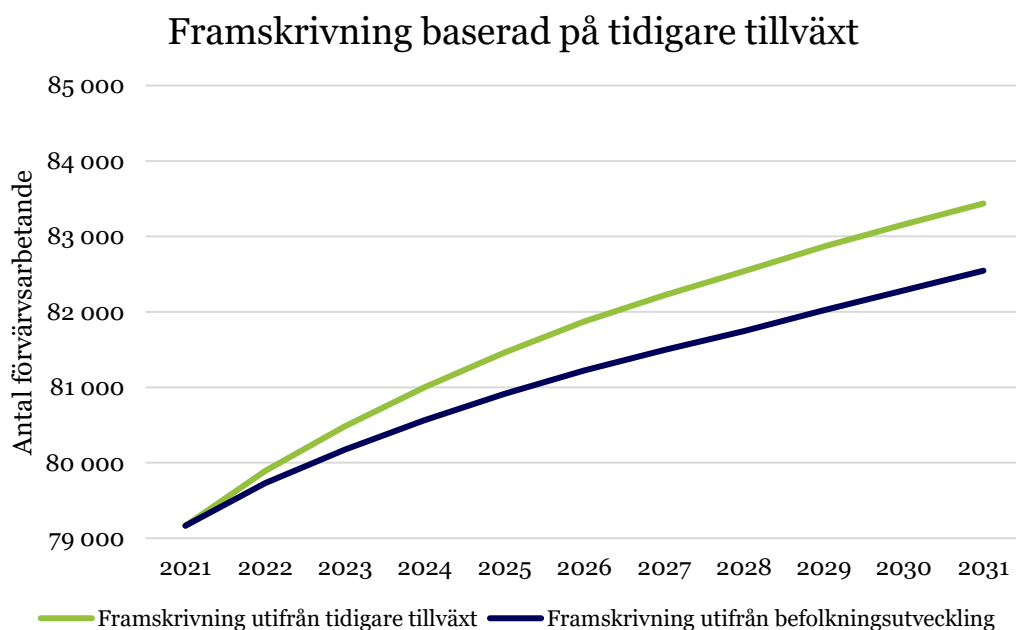
⁴² Från och med referensår 2019 används en ny metod för att klassificera förvärvsarbetande i RAMS. För att ta hänsyn till denna förändring används en justerad definition av förvärvsarbetande personer vid jämförelse av statistik över tid för perioden 2016–2021, jämfört med statistik som endast avser år 2021. För tidigare utveckling av antalet förvärvsarbetande används också förvärvsarbetande med variabeln "SsykStatus" lika med ett (1), se dokumentation av LISA-databasen för mer information. Detta görs för att i den mån det är möjligt undvika att fånga förändringar som kan härledas till förändringar i insamlingsmetod, samt för att fånga riktningen och magnituden av respektive yrkes tidigare utveckling på ett så representativt sätt som möjligt i framskrivningsmetoden.

⁴³ Avser andelen förvärvsarbetande av befolkningen inom respektive ålder.

⁴⁴ Att den positiva tillväxten som funnits för majoriteten av yrkena mattas av beror på att en efterfrågan som leder till att andelen förvärvsarbetande ökar antas kunna tillfredsställas i allt högre grad fram till och med år 2031. En större del av jämförelseperioden 2016–2021 var även förhållandevis starka år på arbetsmarknaden, vilket innebär att många yrken troligtvis hade utrymme att växa särskilt mycket under dessa år. Vidare finns också begränsningar i befolkningens utveckling för hur mycket yrken kan växa över tid. I

Den beräknade tillväxten per år adderas därefter till de framskrivningar som baseras på befolkningsutveckling för perioden 2021–2031 och som tagits fram för respektive yrke och år i avsnitt 6.1.⁴⁵ Eftersom framskrivningen baseras på tidigare tillväxt tar metoden inte hänsyn till eventuella framtida faktorer som påverkar utbud och efterfrågan av arbetskraft.

I Figur 6⁴⁶ presenteras framskrivningen som baseras på tidigare tillväxt inom kultur, media och design. I samma figur visas även framskrivningen som baseras på befolkningsutveckling från avsnitt 6.1, i syfte att illustrera hur de olika scenarierna skiljer sig från varandra. Resultaten visar att antalet förvärvsarbetande växer från omkring 79 200 personer år 2021 till drygt 83 400 personer år 2031, en ökning motsvarande knappt 4 300 förvärvsarbetande. I procent uppgår denna skillnad till 5,4 procent fler förvärvsarbetande till och med år 2031. Kurvan som baseras på tidigare tillväxt har en tydlig positiv utveckling, där tillväxttakten avtar över tid. Jämfört med framskrivningen som baseras på befolkningsutveckling, beräknas yrkesområdet ha en ytterligare tillväxt motsvarande 1,1 procentenheter under framskrivningsperioden. De två scenarierna ligger därmed nära varandra.

Figur 6. Framskrivning baserad på tidigare tillväxt, 2021–2031.

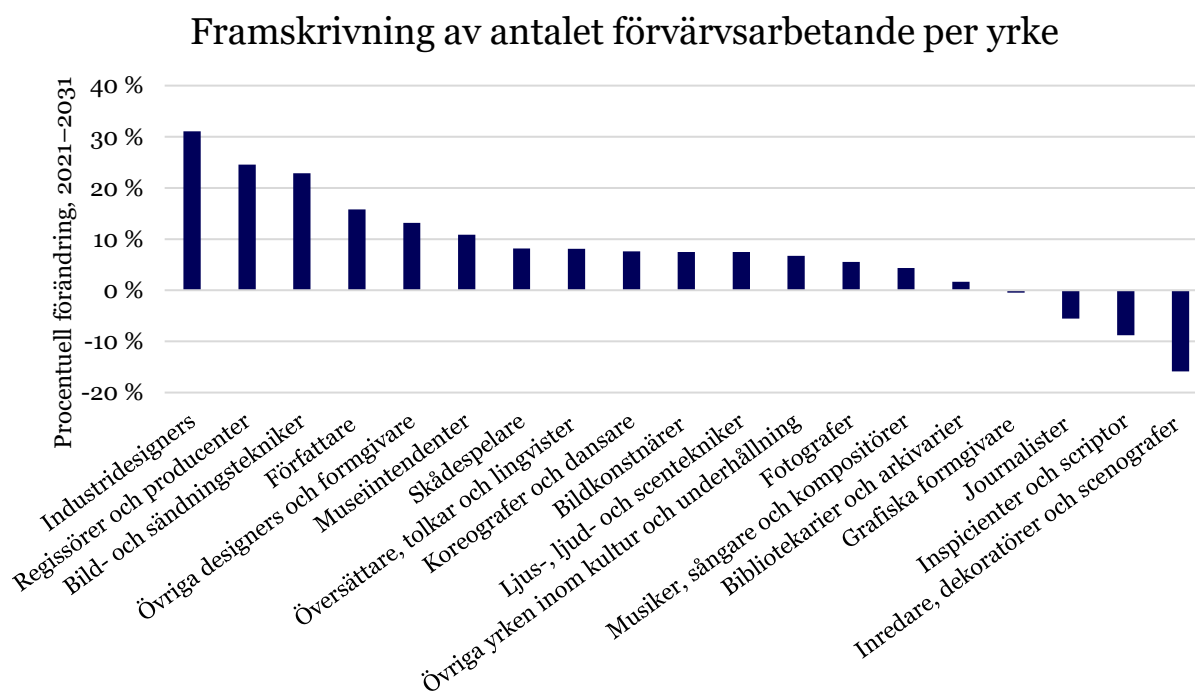
Källa: SCB och egna beräkningar.

framskrivningen sker tillväxten avtagande på ett sådant sätt att varje yrke växer med en mindre andel av den genomsnittliga ytterligare tillväxten per år fram till och med 2031. Även vid en negativ tillväxt mattas utvecklingen av och stabiliseras över tid.

⁴⁵ Generellt medför detta att yrken där förvärvsgraderna tenderat att öka under perioden 2016–2021, det vill säga där andelen förvärvsarbetande inom olika åldrar tenderat att öka, ökar i större utsträckning i denna framskrivning jämfört med framskrivningen i avsnitt 6.1. För yrken där förvärvsgraderna i stället tenderat att minska över tid, beräknas antalet förvärvsarbetande bli färre enligt denna framskrivning. Inom yrken där förvärvsgraderna varit mer eller mindre varit oförändrade, beräknas antalet förvärvsarbetande i stor utsträckning följa befolkningsutvecklingen i enlighet med framskrivningen i avsnitt 6.1.

⁴⁶ I rapportens bilaga finns en tabell med utvecklingen av antalet förvärvsarbetande för yrkesområdet samt för respektive yrke inom kultur, media och design, se Tabell B4.

De procentuella förändringarna av antalet förvärvsarbetande för respektive yrke presenteras i Figur 7⁴⁶. Av de yrken som ingår i yrkesområdet beräknas industridesigners ha den starkaste tillväxten fram till och med år 2031, motsvarande en ökning på 31,1 procent fler förvärvsarbetande. Även sett till antalet personer beräknas industridesigners ha den största ökningen av förvärvsarbetande motsvarande närmare 1 200 fler personer. Regissörer och producenter beräknas också ha en förhållandevis stark uppgång enligt framskrivningen, där utvecklingen för denna yrkesgrupp uppgår till 24,6 procent. De flesta yrkena inom kultur, media och design uppskattas ha en positiv tillväxt av antalet förvärvsarbetande under framskrivningsperioden. Några yrkesgrupper väntas dock minska i storlek. Inredare, dekoratörer och scenografer är den yrkesgrupp som beräknas ha den största negativa utvecklingen, där förändringen av antalet förvärvsarbetande uppgår till -15,9 procent enligt scenariot. Det beror på att antalet personer som arbetat inom yrket mellan åren 2016–2021 har minskat i förhållandevis stor utsträckning. Även inspicienter och scriptor samt journalister beräknas bli färre enligt framskrivningen, motsvarande -8,8 respektive -5,5 procent.

Figur 7. Framskrivningar baserade på tidigare tillväxt för respektive yrke, 2021–2031.

Källa: SCB och egna beräkningar.

Sammanfattningsvis visar framskrivningen baserad på tidigare tillväxt hur yrkesområdet kultur, media och design kan komma att fortsätta utvecklas över tid. Det är dock troligt att det kan finnas stora variationer i utvecklingen mellan olika yrken. Det är värt att notera att flera av yrkesgrupperna inom kultur, media och design är förhållandevis små, vilket innebär att en stor procentuell förändring kan innebära en relativt liten förändring i antal. Den tidigare utvecklingen är heller inte någon garanti för framtida utveckling. Exempelvis beräknas journalister ha en negativ utveckling framåt till följd av att ökningen av antalet förvärvsarbetande har

minskat de senaste åren. Enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognoser finns samtidigt stora möjligheter till arbete för journalister fram till år 2026,⁴⁷ vilket innebär att ökningen av antalet journalister kan bli större under förutsättning att behovet tillgodoses. Resultaten bör därför tolkas med försiktighet och ska endast ses som ett scenario för hur utvecklingen skulle kunna komma att se ut, givet att tidigare utvecklingstrender består. På lång sikt finns många faktorer som kan komma att påverka utbudet och efterfrågan av arbetskraft inom såväl enskilda yrken som inom yrkesområdet som helhet. Det innebär att den framtida utvecklingen av antalet förvärvsarbetande blir allt osäkrare ju längre framåt tiden sträcker sig. Exempelvis väntas teknikutveckling som generativ AI kunna förändra vissa yrkesroller inom kultur, media och design. Som diskuteras i kapitel 7 är det dock svårt att förutspå i vilken utsträckning tekniken kommer att fungera som substitut eller komplement till dagens arbetsuppgifter.

⁴⁷ Arbetsförmedlingens yrkesprognoser återfinns på <https://arbetsformedlingen.se/for-arbetssookande/yrken-och-framtid/hitta-yrkesprognoser/yrkesomraden>.

7 Förutsättningar för en god kompetensförsörjning

Som helhet bedöms kompetensförsörjningen i dagsläget fungera relativt väl inom yrkesområdet kultur, media och design. Förutsättningarna att hitta rätt kompetens skiljer sig dock åt mellan olika yrkesgrupper. Utbud och efterfrågan av arbetskraft är också föränderliga över tid, vilket medför att det är nödvändigt att kontinuerligt följa utvecklingen inom yrkesområdet för att på ett effektivt sätt kunna möta framtidens kompetensbehov.

Detta kapitel syftar till att diskutera några av de faktorer som bedöms påverka sysselsättningen inom yrkesområdet och de förutsättningar som behövs för att främja en välfungerande kompetensförsörjning. Kapitlet delas in i fem olika områden som berör uppdragsbaserade anställningar, digitalisering och AI-utveckling, ungas bild av yrkesområdet, kulturpolitik samt Arbetsförmedlingens roll i kompetensförsörjningen.

7.1 Uppdragsbaserade anställningar och dess utmaningar

Uppdragsbaserade anställningar inom kulturbranschen används, som tidigare nämnts, för att erbjuda kortvariga kontrakt eller frilanstjänster främst av ekonomiska skäl för uppdragsgivaren. Inom yrkesområdet råder i många fall hög konkurrens om arbetstillfällena. Många av jobben är av projektkaraktär och därför tydligt avgränsade i tid. Utöver offentligt finansierade institutioner är det svårt för många uppdragsgivare att erbjuda något annat än tillfälliga jobb beroende på hur finansieringen ser ut. Genom att använda uppdragsbaserade anställningar får uppdragsgivare ständig tillgång till ny kompetens.

Samtidigt som uppdragsbaserade jobb medför fördelar, främst för uppdragsgivaren, finns det en risk för uppdragstagaren att fastna i en ekonomisk osäkerhet, där man inte vet vilken inkomst man kan räkna med framöver. Med stor konkurrens om jobben tvingas många att acceptera sämre arbetsvillkor. Kulturarbetare vittnar även om en svårighet att få tillgång till sociala och arbetsrättsliga funktioner som är kopplade till klassiska anställningar. Även enkla saker som hyreskontrakt eller bostadslån kan vara svåra att få utan fast anställning. Viljan och uthålligheten minskar med sämre arbetsvillkor att fortsätta som kulturarbetare och i stället söka sig till fasta anställningar inom andra yrkesområden. Sammantaget finns det en osäkerhet huruvida den höga konkurrensen kommer att bestå framöver med minskande ungdomskullar. Många andra yrkesområden signalerar om stor brist på arbetskraft och kan erbjuda bättre arbetsvillkor. Arbetsgivare behöver därför se över och förbättra arbetsvillkoren framöver för att skapa förutsättningar för en god kompetensförsörjning.

7.2 Digitalisering och AI-utveckling

Den tekniska utvecklingen har lett till många förändringar inom yrkesområdet över tid. Som exempel har den digitala omställningen bidragit till nya distributionskanaler, skapat nya sätt att konsumera kultur på samt möjliggjort nya kreativa verktyg. Kopplat till artificiell intelligens har det tidigare funnits en bild av att yrken av kreativ karaktär kräver förmågor som AI-tekniken inte kan ersätta. Med de idag rekordsnabba framstegen inom generativ AI väntas dock denna teknikutveckling kunna bidra till att påverka att fler yrkesroller framöver. Det är svårt att förutsäga i vilken omfattning och på vilket sätt AI-tekniken kan komma att förändra dagens arbetsätt. De digitala verktygen har dock potentialen att underlätta den kreativa processen, snarare än att ersätta arbetskraften. Det är också viktigt att komma ihåg att befintliga AI-verktyg inte kan ersätta kritiskt tänkande och mänsklig uppfinningsrikedom. Det blir därför centralt att exempelvis designers kan ta hjälp av artificiell intelligens för att uppnå de bästa resultaten. Redan idag inkorporerar till exempel Adobe, vars program bland annat används för bildredigering och grafisk design, generativ AI i vissa produkter. Dessa verktyg kan hjälpa användare att skapa innovativa lösningar, samtidigt som de frigör mer tid för det kreativa tänkandet. Enligt Arbetsförmedlingen (2021) väntas kreativitet och kritiskt tänkande vara förmågor som efterfrågas i större utsträckning till år 2030.

Generativ AI ger också upphov till nya utmaningar gällande upphovsrätt. Tekniken skapar nya verk baserade på den data som modellen tränas på, vilket medför att frågor kan uppstå om vem som äger rättigheterna till det som skapas. En annan aspekt är vilka rättigheter de som bidragit till det ursprungliga datamaterialet har. Ett exempel på en rättslig fråga kan vara om en individ anser att dennes upphovsrätt har kränkts av en AI-modell. Går det att bevisa att generativ AI brutit mot upphovsrätten, och finns det rättsliga åtgärder att vidta? De juridiska utmaningarna kopplade till den snabba utvecklingen kan vara många, vilket kan skapa såväl osäkerhet som ökad komplexitet kring upphovsrätt. Med en lagstiftning som främst är utformad efter verk som skapats av människor, ställer generativ AI krav på anpassning av de rättsliga ramarna. Det innebär att diskussioner kring immateriella rättigheter är nödvändiga och att regelverk kan behöva utformas för att möta de nya juridiska frågorna som generativ AI väcker.

Det är viktigt att notera att acceptansen av AI-teknik i samhället kan påverka i vilken takt och omfattning AI kan komma att influera konsten. Frågan om vad som betraktas som konst blir därför central i denna kontext. Konstens "äkthet" spelar ofta en betydande roll, vilket kan innebära att endast vissa aspekter av AI-tekniken kommer att få genomslag inom konstnärliga sammanhang. Användningen av AI inom konstområdet kan därför vara mer utmanande att etablera. Det återstår att se om och i så fall hur AI-teknikens framsteg kommer att påverka den traditionella synen av konst.⁴⁸

⁴⁸ Det finns olika traditionella värderingar och normer som betraktas som viktiga inom konstvärden. De kan exempelvis inkludera originalitet, kreativitet, skicklighet, konstnärlig individualitet med mera. Dessa traditionella värden påverkar såväl konstskapandet som bedömningen av konst.

Oberoende av de nya utmaningar eller frågor som uppstår med AI-utvecklingen, kan de tekniska framstegen få en betydande inverkan på arbetsmarknaden och bidra till förändringar inom olika områden. Dagens snabba utveckling bidrar inte minst till att det ställs högre krav på kompetensutveckling och livslångt lärande hos arbetskraften. För de som arbetar inom yrkesområdet kultur, media och design eller väntas göra det framöver, är det därför viktigt att följa med i utvecklingen och de förändringar som sker. Som exempel blir det betydelsefullt att kunna anamma nya digitala verktyg och lära sig att hantera dessa. Det skapar förutsättningar att kunna hålla sig konkurrenskraftig och att möta de behov som den tekniska utvecklingen medför. Digitaliseringen ställer också krav på att utbildningar är flexibla och anpassas efter förändringarna på arbetsmarknaden, samt att det finns utbildningsformat som riktar sig till de som redan är yrkesverksamma. Även arbetsgivare behöver möjliggöra kontinuerlig kompetensutveckling. Det skapar fördelar såväl för arbetsgivarna, som kan utveckla de kompetenser som efterfrågas, samtidigt som individer stärker sin egen ställning på arbetsmarknaden genom ett livslångt lärande.

7.3 Unga personers bild av yrkesområdet

En god kompetensförsörjning kräver att tillräckligt många söker sig till utbildningar och jobb inom kultur, media och design. Detta är inom yrkesområdet som helhet inte någon större utmaning i dagsläget, eftersom många av yrkesgrupperna har en god tillgång på arbetskraft i förhållande till efterfrågan. Samtidigt är det viktigt att notera att yrkesområdet är brett och innehåller en stor variation av yrken, vars möjligheter till arbete dessutom förändras över tid. Det innebär att efterfrågan på kompetens kan variera stort inom yrkesområdet, såväl mellan yrken som inom samma yrke över tid.

Ungas syn på jobb och arbetsmarknad kan påverka vilka utbildningar och jobb de väljer att satsa på. Till den återkommande rapporten "Generation Jobb" undersöks bland annat synen på anställningsformer och vilka branscher personer mellan 16–30 år ser som framtidsbranscher. I 2021 års undersökning framgår att betydligt färre ser kulturbranschen som en framtidsbransch (10 procent), jämfört med hur många som hade kunnat tänka sig att arbeta inom kulturbranschen (20 procent) (Insight Intelligence, 2021, refererad i HUI Research, 2022). Även år 2022 svarar relativt få personer, 11 procent av de tillfrågade, att de ser kultur som en framtidsbransch (Insight Intelligence, 2022). Denna andel ligger lågt i jämförelse med många andra branscher. Vidare kan endast var fjärde ung tänka sig att arbeta med tidsbegränsade arbeten på olika arbetsplatser, vilket är vanligt förekommande inom yrkesområdet kultur, media och design. 82 procent av de som svarat på undersökningen uppger att de föredrar en fast anställning. Endast åtta procent svarar att de föredrar att vara egenföretagare, vilket också är en förhållandevis vanlig anställningsform inom yrkesområdet.

Andelen unga som ser anställningsformen som en av de viktigaste faktorerna när de söker arbete har ökat över tid (Insight Intelligence, 2022). Det är troligt att tider kopplade till ökad osäkerhet, såsom oroligheter till följd av coronapandemin, krig i närområdet samt lågkonjunktur medför att fasta anställningar och trygghet på arbetsmarknaden upplevs allt viktigare. Enligt Ungdomsbarometern (2021) svarade

12 procent av de tillfrågade gymnasieeleverna att deras framtidsplaner har påverkats av pandemin, där många angav att de planerar att söka sig till yrken som anses trygga även i kristider.

Det kan finnas flera faktorer som kan påverka ungas bild av yrkesområdet kultur, media och design som en möjlig karriärväg. En anledning kan vara att yrkesområdet uppfattas som osäkert till följd av att det präglas av en stor andel tillfälliga uppdrag. En annan faktor kan vara den snabba tekniska utvecklingen, som trots att den kan skapa nya möjligheter, också kan bidra till en ökad osäkerhet över hur efterfrågan på arbetskraft kan komma att påverkas framöver. Ett ytterligare exempel är att kulturen till förhållandevis stor del berörs av politiska beslut och offentliga medel, vilket också kan påverka synen på stabiliteten inom kulturbranschen. En bild av att kulturområdet inte ses som en framtidsbransch skulle kunna få en inverkan på kompetensförsörjningen inom enskilda områden på lång sikt, om det leder till att färre individer väljer att satsa på utbildningar och jobb inom området av denna anledning trots intresse.

Som tidigare nämnts finns det inom många yrken idag en god tillgång på efterfrågad kompetens, vilket utifrån ett historiskt perspektiv inte heller har varit någon utmaning inom yrkesområdet som helhet. För enskilda yrken kan dock utbudet av arbetskraft förändras över tid av olika anledningar. För att skapa samt upprätthålla en god kompetensförsörjning och en effektiv matchning på arbetsmarknaden, är det viktigt att unga kan få vägledning och information om de olika karriärmöjligheterna som finns. Exempelvis kan det för vissa individer finnas behov av kunskap om vilka yrken som finns inom yrkesområdet och vad som kan krävas för att få in en fot inom ett område man finner intressant. Att etablera sig inom ett yrke kan i många fall ta tid, där driftighet blir en viktig faktor för att lyckas få de uppdrag och anställningar man vill ha.

7.4 Kulturpolitikens inverkan

En förhållandevis stor andel av jobben inom kultur är beroende av stöd och stipendier. Detta gäller framför allt inom yrkesindelningen scen och ton. Det finns flera olika aktörer att söka finansiella medel från, såsom statliga organ samt kommuner och regioner. Exempelvis delar Kulturrådet ut cirka 2,5 miljarder kronor årligen till bland annat litteratur, bild och form, teater, musik och dans (Kulturrådet, 2023b). Dessa stöd är mycket viktiga för sysselsättningen inom kulturområdet.

Myndigheten för kulturanalys menar dock att de finansiella medlen inte är i proportion till de förväntningar som de kulturpolitiska målen medför. Dessa innefattar bland annat att deltagandet inom kulturen ska breddas, och det har visat sig vara en utmaning att locka exempelvis lågutbildade och låginkomsttagare. Det är också svårt att tillgodose personer i mindre kommuner och på landsbygden med kulturella aktiviteter och upplevelser. Dessutom menar myndigheten att de ekonomiska och sociala villkoren för förvärvsarbetande inom kulturen bör förbättras för att kunna säkerställa en god kvalitet på kulturutbudet i landet (Myndigheten för kulturanalys, 2023).

Ett exempel på verksamhet som är beroende av finansiellt stöd, och där förvärvsarbetarna upplevt en försämring i arbetsvillkoren, är inom kulturskolan. Kulturskolan får kommunalt stöd för att erbjuda konstnärliga kurser till barn, ungdomar och unga vuxna. Den bidrar till att ge unga en möjlighet att uttrycka sig och utvecklas konstnärligt. Dock har denna yrkesgrupp, som flera andra inom kulturen, upplevt en försämrade arbetsmiljö den senaste tiden. Enligt en studie från Lärarförbundet (2022) funderar cirka 40 procent av pedagogerna på att sluta från sina arbeten. Några av orsakerna till detta är delade arbetsdagar (med en obetald paus emellan) och en tyngre arbetsbelastning. Den försämrade arbetsmiljön kan leda till att fler säger upp sig från sina arbeten, vilket i slutändan kan försämra barns och ungas möjligheter att utveckla sina konstnärliga och kreativa förmågor.

Eftersom vissa grupper är underrepresenterade inom kulturen är det också viktigt att nå ut till barn och unga med exempelvis lågutbildade föräldrar. Detta eftersom tidigt deltagande i kulturen kan ha långsiktiga effekter på individen. Exempelvis gynnas barn och unga från de mer välrepresenterade grupperna inom kulturen av att ha fått ta del av kulturutbudet sedan tidig ålder när de söker till universitet och högskola. Detta eftersom det är vanligt med antagningsprov till konstnärliga utbildningar (Kulturrådet, 2023a). Ur ett arbetsmarknadsperspektiv är detta problematiskt eftersom det hämmar underrepresenterade gruppers kompetensutveckling och således försvårar inträdet på arbetsmarknaden.

7.5 Arbetsförmedlingens roll i kompetensförsörjningen

Arbetsförmedlingen Kultur Media är en specifik branscharbetsförmedling som spelar en viktig roll för kompetensförsörjningen inom yrkesområdet. Personer som är yrkesutbildade eller har lång erfarenhet inom kultur, media och design kan skriva in sig på branscharbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen Kultur Medias roll har förändrats en del sedan 2019, där de minskat i storlek sett till sysselsättning och gått från att vara en rekryteringspartner till mer utav en samtalspartner. Branscharbetsförmedlingen anordnar branschråd med bland annat branschorganisationer, arbetsgivare, centrumbildningar och representanter för relevanta utbildningar. Syftet med dessa branschråd är att få en nuläges- och framtidsbild för olika yrken och branscher. Denna kunskap förmedlas sedan till arbetsförmedlarna så att de på ett bättre sätt ska kunna möta arbetssökande. Arbetssökande kan därmed få bättre rekommendationer gällande bland annat kompetensutveckling samt eventuella yrkesbyten. Kunskapen från branschråden används också till att planera arbetsmarknadsutbildningar på Arbetsförmedlingen.

Inom ramen för Arbetsförmedlingens verksamhet är arbetsmarknadsutbildningar ytterligare en komponent för att bidra till kompetensförsörjningen. Dessa är yrkesinriktade, korta utbildningar som syftar till att öka chanserna att få arbete inom ett yrke där det saknas utbildad personal. I skrivande stund finns fyra arbetsmarknadsutbildningar riktade mot kulturområdet. Dessa är videoproduktion, ljudproduktion, videoredigering och bildredigering.

För att lyckas med kompetensförsörjningen är det viktigt att synliggöra arbetsmarknadens behov, samt åskådliggöra de kompetenser som arbets sökande och anställda besitter. Arbetsförmedlingens roll i kompetensförsörjningen på arbetsmarknaden har också förtydligats i och med myndighetens nya instruktion (förordning (2022:811) med instruktion för Arbetsförmedlingen). I denna framgår det att myndigheten ska bygga upp kunskap om arbetsgivarnas kompetensbehov, sprida kunskap om kompetensbehov samt verka för att arbetssökanden får ta del av utbildning som är relevant för arbetsmarknadens kompetensförsörjning.

Arbetsförmedlingen Kultur Media utför även en så kallad totalundersökning, där inskrivna arbetslösa på branscharbetsförmedlingen följs under ett år. Exempelvis studeras om individerna fått jobb (och hur många jobb), yrken de gått till, påbörjade utbildningar och om de startat eller lagt ner företag. Analyserna utfördes 2010 och 2014. Därtill ska nya totalundersökningar göras för åren 2019, 2020 och 2021.

Arbetsförmedlingen gör även yrkesprognoser som visar möjligheterna till arbete för cirka 170 yrken. Yrkesprognoserna granskas kontinuerligt och hålls därmed aktuella utifrån förändringar i konjunkturen. Därtill finns tjänsten Hitta Yrken som beskriver olika yrken och visar lönenivå samt regionala skillnader. Arbetsförmedlingens serie av långsiktiga yrkesområdesanalyser är också ett sätt att uppmärksamma behoven av kompetens och arbetskraft inom olika yrkesområden. För att ge en bättre bild av rekryteringssituationen på svensk arbetsmarknad, pågår även ett utvecklingsarbete för att ta fram nya yrkesprognoser. Dessa initiativ utgör ett steg mot att kartlägga de kompetensbehov som finns på arbetsmarknaden. Samtidigt krävs fortsatt arbete för att ytterligare förbättra tillförlitligheten och träffsäkerheten av de nämnda insatserna.

8 Slutsatser

Utifrån de framskrivningar som presenterats i tidigare kapitel framgår det att antalet förvärvsarbetare inom kultur, media och design behöver öka med drygt 4 procent, motsvarande omkring 3 400 personer, fram till och med år 2031 för att behålla de förvärvsgrader som råder i nuläget. Denna framskrivning bedöms ligga i linje med hur yrkesområdet kan utvecklas framöver. För att ge en kompletterande bild av den framtida utvecklingen presenteras också ett scenario som utgår från en liknande utvecklingstrend som under tidsperioden 2016–2021. Enligt detta scenario ökar antalet förvärvsarbetande inom yrkesområdet i något större utsträckning, motsvarande drygt 5 procent eller 4 300 personer, mellan år 2021 och 2031. Även denna framskrivning har sina tillkortakommanden och ska tolkas med försiktighet. Det finns många faktorer som påverkar yrkesområdets utveckling som inte tas hänsyn till i dessa framskrivningar. I stället bör dessa scenarier ses som en visualisering av vad som sker om rådande omständigheter och trender fortsätter även framöver. Som tidigare nämnts bedöms kompetensförsörjningen inom yrkesområdet i nuläget fungera väl, även om situationen ser olika ut inom olika yrkesgrupper. Om dessa förutsättningar skulle förändras mot att kompetensbehovet exempelvis inte längre uppfylls, skulle utvecklingen av antalet förvärvsarbetande kunna bli lägre än vad framskrivningarna i denna rapport visar. För att på ett effektivt sätt kunna möta framtidens kompetensbehov är det nödvändigt att kontinuerligt följa utvecklingen inom yrkesområdet.

I föregående kapitel diskuteras några av de faktorer som bedöms påverka förutsättningarna som krävs för att främja en välfungerande kompetensförsörjning inom kultur, media och design. Här lyfts bland annat utmaningar associerade med uppdragsbaserade jobb, ungas bild av yrkesområdet och kulturpolitikens påverkan på kompetensförsörjningen inom området. Ett gemensamt budskap är att risken finns att kulturområdets karaktäristika bidrar till att personer väljer att avstå från, alternativt lämna, yrkesområdet, även om kompetensförsörjningen generellt tycks fungera väl idag. Osäkra anställningsvillkor och finansiering som ofta sker via offentliga medel och således styrs av politiska beslut kan sannolikt bidra till en känsla av otrygghet. En viktig pusselbit i att säkra kompetensförsörjningen även framåt är därför att arbetsvillkoren ses över och förbättras, både för att behålla befintlig personal samt för att möjliggöra tillflöde av nya personer till yrkesområdet.

En ytterligare aspekt som lyfts fram är den tydliga tekniska utvecklingen som just nu sker, både generellt och specifikt inom kulturområdet. Nya sätt att konsumera kultur på, exempelvis genom livesända evenemang, ökade till följd av pandemin. Samtidigt väntas den rekordsnabba utvecklingen av generativ AI bidra till förändringar inom flera yrkesroller, och det är ännu oklart i vilken omfattning denna teknik kommer att utnyttjas som ett komplement alternativt substitut till dagens arbetsätt. Utvecklingen kommer sannolikt ställa högre krav på kompetensutveckling och livslångt lärande bland personer som arbetar inom området. Detta då det inom flera yrkesroller kommer att krävas kompetens för att utnyttja de nya tekniker och arbetsätt som följer av utvecklingen. I tidigare kapitel synliggjordes att utbildningsnivån bland nyligen examinerade inom kultur, media och design är högre

jämfört med utbildningsnivån bland förvärvsarbetande inom området i stort, vilket tyder på att dessa krav redan nu avspeglas inom utbildningsväsendet. Följaktligen behöver det även framöver finnas ett utbud av anpassningsbara utbildningar som följer de förändringar som sker på arbetsmarknaden, både för personer som redan är yrkesverksamma och för de som är på väg ut i arbetslivet.

Slutligen vill vi poängtera vikten av att synliggöra behov och utbud av kompetens på svensk arbetsmarknad. Detta är nödvändigt för att skapa förståelse för de utmaningar som finns kopplat till kompetensförsörjningen. Kunskapen är viktig för många olika aktörer, exempelvis arbetsgivare, utbildningsanordnare, studie- och yrkesvägledare samt beslutsfattare inom arbetsmarknadspolitiken. Således är det viktigt att producera underlag som riktar sig till olika målgrupper. Arbetsförmedlingen har en viktig roll i att ta fram kunskapsunderlag som belyser dessa aspekter och denna rapport bidrar till ett sådant arbete. Samtidigt krävs fortsatt arbete för att utveckla analyser och prognoser, för att i förlängningen kunna förbättra kompetensförsörjningen inom yrkesområdet.

Källförteckning

Arbetsförmedlingen (2021). *Kompetensutvecklingen på arbetsmarknaden till år 2030*.

<https://arbetsformedlingen.se/download/18.63ac9f8017767d54d82abe/kompetensutvecklingen-arbetsmarknaden-till-2030.pdf>. (Hämtad 2023-05-19).

Arbetsförmedlingen (2022). *Arbetsförmedlingens öppna data – historiska annonser*.

<https://data.arbetsformedlingen.se/annonser/historiska/berikade/csv/index.html>. (Hämtad 2023-06-15).

Arbetsförmedlingen (2023). *Kultur, media, design*.

<https://arbetsformedlingen.se/for-arbetssookande/yrken-och-framtid/hitta-yrken/yrkesomrade/11>. (Hämtad 2023-05-25).

HUI Research (2022). *Transportnäringen och framtidens arbetsmarknad*.

<https://www.transportforetagen.se/globalassets/kompetensforsorjning/nyheter/transportnaringen-och-framtidens-arbetsmarknad-2022.pdf?ts=8da8b3e4ea4c180>. (Hämtad 2023-05-15).

Insight Intelligence (2022). *Generation Jobb. Ungas syn på jobb och arbetsmarknad 2022*.

https://tsl.se/media/xygmi2bt/generationjobb2022_web_1-9a.pdf. (Hämtad 2023-05-15).

Kulturrådet (2022). *350 miljoner i den sjunde krisstödsomgången*.

<https://www.kulturradet.se/nyheter/2022/350-miljoner-i-den-sjunde-krisstodsomgangen/>. (Hämtad 2023-06-01).

Kulturrådet (2023a). *Möjligheter, utmaningar, metoder*. 9 februari 2023.

<https://www.kulturradet.se/publikationer/mojligheter-utmaningar-metoder/>. (Hämtad 2023-08-09).

Kulturrådet (2023b). *Så arbetar vi*.

<https://www.kulturradet.se/om-oss/sa-arbetar-vi/>. (Hämtad 2023-08-31).

Läraryrkesförbundet (2022). *Döden för det svenska musikundret? En rapport om lärare i kulturskolans villkor och arbetssituation*.

<https://res.cloudinary.com/lararforbundet/image/upload/v1654259039/4ce7a95e0fc6780c54db7a6e19618713/Do%CC%88den%20fo%CC%88r%20det%20svenska%20musikundret.pdf?fs=e&s=cl>. (Hämtad 2023-09-05).

Myndigheten för kulturanalys (2023). *Att bredda deltagandet i kulturlivet*.

<https://kulturanalys.se/wp-content/uploads/2023/05/Att-bredda-deltagandet-i-kulturlivet-webb.pdf>. (Hämtad 2023-06-01).

Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) (2022). *Studerandes sysselsättning 2021*.

<https://assets.myh.se/docs/publikationer/rapporter/studerandes-sysselsattning-2021.pdf>. (Hämtad 2023-08-24).

Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) (2023a). *Statistik: Utbildningar och platser*.

<https://www.myh.se/statistik/yrkeshogskoleutbildningar/statistik-program/utbildningar-och-platser>. (Hämtad 2023-04-17).

Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) (2023b). *Statistisk årsrapport 2023*.

<https://www.myh.se/publikationer/statistisk-arsrapport-2023>. (Hämtad 2023-05-15).

Regeringskansliet (2022). *Språk- och samhällskunskapskrav för permanent uppehållstillstånd*.

<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/kommittedirektiv/2022/06/dir.-202279>. (Hämtad 2023-05-19).

Regeringskansliet (2023). *Sveriges nya migrationspolitik*.

<https://www.regeringen.se/regeringens-politik/sveriges-nya-migrationspolitik/>. (Hämtad 2023-08-31).

Riksrevisionen (2022). *Operation rädda branschen – statens krisstöd till idrott och kultur under coronapandemin*. (RIR 2022:7).

https://www.riksrevisionen.se/download/18.71882aa017ff33e1d376335/1651046912015/RiR_2022_7_webb.pdf. (Hämtad 2023-03-10).

Saco (2023). *Yrken A-Ö*.

<https://www.saco.se/studieval/yrken-a-o/>. (Hämtad 2023-05-25).

Skatteverket (2021). *Svenska företag under coronapandemin*.

<https://www.skatteverket.se/download/18.5b35a6251761e691420ccc6/1619170326242/Svenska%20of%C3%B6retag%20under%20coronapandemin.pdf>. (Hämtad 2023-03-13).

Statistiska centralbyrån (SCB) (2022a). *Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)*.

<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/sysselsattning-forvarvsarbete-och-arbetstider/registerbaserad-arbetsmarknadsstatistik-rams/>. (Hämtad 2023-06-08).

Statistiska centralbyrån (SCB) (2022b). *Sökande och antagna till högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå*.

<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/utbildning-och-forskning/hogskolevasende/sokande-och-antagna-till-hogskoleutbildning-pa-grundniva-och-avancerad-niva/>. (Hämtad 2023-03-10).

Statistiska centralbyrån (SCB) (2022c). *Utbildningsnivån i Sverige*.

<https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/utbildning-jobb-och-pengar/utbildningsnivan-i-sverige/>. (Hämtad 2023-04-20).

Statistiska centralbyrån (SCB) (2023a). *Befolkningsframskrivningar*.

<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter->

[amne/befolkning/befolkningsframskrivningar/befolkningsframskrivningar/](#).
(Hämtad 2023-05-10).

Statistiska centralbyrån (SCB) (2023b). *Studerande inom yrkeshögskolan 2022 efter utbildningsområde och kön*.

<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/utbildning-och-forskning/eftergymnasial-yrkesutbildning/yrkeshogskolan/pong/tabell-och-diagram/studerande-och-examinerade/studerande-inom-yrkeshogskolan-2022-efter-utbildningsomrade-och-kon/>. (Hämtad 2023-05-03).

Statistiska Centralbyrån (SCB) (2023c). *Sveriges BNP*.

<https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/samhallets-ekonomi/bnp-i-sverige/>. (Hämtad 2023-08-24).

Ungdomsbarometern (2021). *Generation Z*.

<https://www.ungdomsbarometern.se/wp-content/uploads/2021/04/c-Ungdomsbarometern-2021-Generation-Z-2021-v.1.1.pdf>. (Hämtad 2023-05-15).

Universitets- och högskolerådet (UHR) (2023). *Statistikdatabas: Högskolan i siffror, anpassad export*.

<https://statistik-www.uka.se/export/?indicator=119>. (Hämtad 2023-09-05).

Bilagor

Tabell B1. Procentuell utveckling av antalet förvärvsarbetande i förhållande till år 2016.⁴⁹

Yrkesgrupp	SSYK	2017	2018	2019	2020	2021
Regissörer och producenter	2654	34,9 %	44,5 %	40,8 %	48,3 %	56,3 %
Industridesigners	2171	1,9 %	-11,2 %	-12,4 %	3,2 %	51,1 %
Bild- och sändningstekniker	3521	-3,7 %	8,1 %	9,3 %	18,3 %	34,2 %
Författare	2641	6,2 %	5,1 %	22,9 %	27,2 %	27,0 %
Övriga designers och formgivare	2179	13,8 %	18,1 %	11,1 %	9,6 %	17,8 %
Bildkonstnärer	2651	8,1 %	24,0 %	17,0 %	23,1 %	14,8 %
Koreografer och dansare	2653	9,3 %	11,7 %	6,2 %	-1,9 %	12,5 %
Museiintendenter	2621	3,0 %	18,7 %	15,3 %	12,7 %	11,9 %
Översättare, tolkar och lingvister	2643	52,2 %	33,3 %	22,3 %	19,9 %	11,9 %
Skådespelare	2655	5,8 %	3,8 %	3,9 %	2,1 %	9,8 %
Ljus-, ljud- och scentekniker	3522	17,3 %	22,2 %	22,6 %	6,1 %	9,3 %
Övriga yrken inom kultur och underhållning	3439	-11,4 %	-15,4 %	-15,7 %	1,6 %	9,1 %
Fotografer	3431	3,8 %	1,6 %	0,9 %	1,6 %	7,2 %
Musiker, sångare och kompositörer	2652	3,7 %	5,0 %	4,5 %	3,8 %	3,3 %
Bibliotekarier och arkivarier	2622	2,1 %	2,3 %	5,6 %	2,1 %	1,0 %
Grafiska formgivare	2172	3,4 %	6,0 %	-0,2 %	-1,2 %	-1,0 %
Journalister	2642	0,9 %	1,6 %	-6,2 %	-8,5 %	-6,3 %
Inspicienter och scriptor	3433	13,9 %	5,9 %	-8,6 %	-14,0 %	-9,4 %
Inredare, dekoratörer och scenografer	3432	-14,1 %	-9,7 %	-16,5 %	-17,4 %	-16,3 %
Totalt kultur, media och design		5,2 %	6,2 %	3,2 %	2,4 %	6,3 %

Källa: SCB.

⁴⁹ Från och med referensår 2019 används en ny metod för att klassificera förvärvsarbetande i RAMS. För att ta hänsyn till denna förändring används en justerad definition av förvärvsarbetande personer vid jämförelse av statistik över tid för perioden 2016–2021, jämfört med statistik som endast avser år 2021. För tidigare utveckling av antalet förvärvsarbetande används också förvärvsarbetande med variabeln "SsykStatus" lika med ett (1), se dokumentation av LISA-databasen för mer information. Detta görs för att i den mån det är möjligt undvika att fånga förändringar som kan härledas till förändringar i insamlingsmetod, samt för att fånga riktningen och magnituden av respektive yrkes tidigare utveckling på ett så representativt sätt som möjligt i framskrivningsmetoden.

Tabell B2. Framskrivning baserad på befolkningsutveckling för kultur, media och design år 2021–2031.

År	Förvärvsarbete	Tillträden	Avgångar
2021	79 170	-	-
2022	79 730	6 260	5 690
2023	80 180	6 190	5 740
2024	80 570	6 160	5 760
2025	80 910	6 130	5 780
2026	81 220	6 110	5 800
2027	81 490	6 110	5 850
2028	81 740	6 140	5 890
2029	82 020	6 190	5 910
2030	82 290	6 220	5 960
2031	82 550	6 260	6 000

Källa: SCB och egna beräkningar.

Not: Siffrorna är avrundade till närmaste tiotal.

Tabell B3. Framskrivningar av antalet förvärvsarbetande baserade på befolkningsutveckling för respektive yrke, 2021–2031.

Yrkesgrupp	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Procentuell förändring, 2021–2031
Bibliotekarier och arkivarier	7 890	7 960	8 020	8 080	8 130	8 180	8 220	8 260	8 290	8 320	8 340	5,6 %
Bildkonstnärer	2 790	2 810	2 820	2 840	2 850	2 870	2 880	2 900	2 920	2 930	2 950	5,6 %
Översättare, tolkar och lingvister	4 740	4 770	4 800	4 830	4 860	4 880	4 900	4 920	4 940	4 960	4 990	5,2 %
Musiker, sångare och kompositörer	8 320	8 370	8 410	8 450	8 490	8 520	8 560	8 590	8 640	8 680	8 720	4,7 %
Författare	2 070	2 090	2 090	2 100	2 110	2 120	2 130	2 140	2 150	2 160	2 170	4,6 %
Skådespelare	1 980	1 990	2 010	2 020	2 020	2 030	2 040	2 040	2 050	2 060	2 070	4,6 %
Övriga yrken inom kultur och underhållning	1 900	1 910	1 930	1 940	1 950	1 950	1 960	1 970	1 970	1 980	1 980	4,4 %
Museiintendenter	2 460	2 480	2 500	2 510	2 520	2 530	2 540	2 550	2 560	2 570	2 570	4,4 %
Övriga designers och formgivare	2 990	3 020	3 040	3 060	3 080	3 100	3 110	3 110	3 110	3 120	3 120	4,4 %
Inredare, dekoratörer och scenografer	2 950	2 980	3 000	3 020	3 030	3 040	3 050	3 060	3 060	3 070	3 080	4,3 %
Regissörer och producenter	3 850	3 880	3 900	3 920	3 930	3 950	3 960	3 980	3 990	4 000	4 020	4,3 %
Fotografer	5 560	5 600	5 620	5 640	5 670	5 690	5 710	5 730	5 750	5 770	5 790	4,1 %
Ljus-, ljud- och scentekniker	2 810	2 830	2 850	2 860	2 870	2 880	2 890	2 900	2 910	2 910	2 920	4,1 %
Grafiska formgivare	9 120	9 190	9 240	9 270	9 310	9 340	9 360	9 380	9 410	9 430	9 460	3,7 %
Industridesigners	3 760	3 790	3 810	3 830	3 850	3 860	3 870	3 880	3 880	3 890	3 890	3,6 %
Journalister	12 160	12 230	12 290	12 350	12 390	12 430	12 460	12 480	12 520	12 550	12 590	3,6 %
Koreografer och dansare	510	510	510	520	520	520	520	520	520	520	520	2,6 %
Bild- och sändningstekniker	2 250	2 260	2 270	2 270	2 270	2 280	2 280	2 280	2 280	2 290	2 300	2,3 %
Inspicienter och scriptor	1 050	1 060	1 060	1 070	1 070	1 070	1 070	1 070	1 070	1 070	1 070	1,5 %

Källa: SCB och egna beräkningar.

Not: Antal förvärvsarbetande är avrundat till närmaste tiotal.

Tabell B4. Framskrivningar av antalet förvärvsarbetande baserade på tidigare tillväxt för respektive yrke, 2021–2031.

Yrkesgrupp	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Procentuell förändring, 2021–2031
Industridesigners	3 760	3 970	4 170	4 340	4 480	4 610	4 720	4 800	4 860	4 900	4 930	31,1 %
Regissörer och producenter	3 850	4 020	4 170	4 300	4 420	4 510	4 600	4 670	4 730	4 770	4 790	24,6 %
Bild- och sändningstekniker	2 250	2 350	2 430	2 500	2 560	2 610	2 660	2 690	2 720	2 750	2 760	22,9 %
Författare	2 070	2 130	2 170	2 220	2 260	2 290	2 320	2 350	2 370	2 390	2 400	15,8 %
Övriga designers och formgivare	2 990	3 070	3 130	3 190	3 240	3 290	3 320	3 350	3 360	3 380	3 390	13,2 %
Museiintendenter	2 460	2 510	2 550	2 590	2 620	2 650	2 670	2 690	2 710	2 720	2 730	10,9 %
Skådespelare	1 980	2 010	2 030	2 050	2 070	2 080	2 090	2 110	2 120	2 130	2 140	8,2 %
Översättare, tolkar och lingvister	4 740	4 800	4 850	4 900	4 940	4 980	5 010	5 040	5 070	5 100	5 120	8,1 %
Koreografer och dansare	510	520	520	530	530	540	540	540	540	550	550	7,6 %
Bildkonstnärer	2 790	2 820	2 840	2 860	2 880	2 910	2 930	2 950	2 970	2 980	3 000	7,5 %
Ljus-, ljud- och scentekniker	2 810	2 850	2 880	2 910	2 930	2 950	2 970	2 980	3 000	3 010	3 020	7,5 %
Övriga yrken inom kultur och underhållning	1 900	1 920	1 940	1 960	1 970	1 990	2 000	2 010	2 010	2 020	2 030	6,7 %
Fotografer	5 560	5 610	5 650	5 680	5 710	5 740	5 770	5 790	5 820	5 850	5 870	5,5 %
Musiker, sångare och kompositörer	8 320	8 370	8 400	8 440	8 470	8 500	8 530	8 560	8 600	8 650	8 690	4,4 %
Bibliotekarier och arkivarier	7 890	7 900	7 910	7 920	7 930	7 950	7 960	7 980	7 990	8 010	8 030	1,7 %
Grafiska formgivare	9 120	9 120	9 100	9 080	9 070	9 050	9 040	9 040	9 050	9 050	9 070	-0,5 %
Journalister	12 160	12 030	11 910	11 800	11 710	11 620	11 550	11 500	11 470	11 470	11 480	-5,5 %
Inspicienter och scriptor	1 050	1 040	1 030	1 010	1 000	990	980	970	960	960	960	-8,8 %
Inredare, dekoratörer och scenografer	2 950	2 870	2 790	2 720	2 660	2 610	2 560	2 530	2 500	2 490	2 480	-15,9 %
Totalt kultur, media och design	79 170	79 890	80 480	81 000	81 460	81 870	82 220	82 540	82 860	83 160	83 440	5,4 %

Källa: SCB och egna beräkningar.

Not: Antal förvärvsarbetande är avrundat till närmaste tiotal.